

**NAICHIYI ÑA ÑAKEO
NOOÑOO OH NOOÑOO**

NADION ÑA INTOVI'I
— *daa* —
NOOÑOOS KUNDA'VI

Guadalupe, California
2023

Northern Border
Regional Commission

Appalachian
Regional
Commission

NAKITA'AN ÑA INCHII

Daa kua'a to'onka noo in ñaxinde nadion ñasani'ini daa Nooñoos Kunda'vi, Kunde'eni:

<https://www.epa.gov/smartgrowth/recreation-economy-rural-communities>

U.S. EPA Nakita'an Ña Inchii:

Lauryn Coombs

Inive'e ña Nduva'ana Nooño

(Office of Community Revitalization)

Inive'e ña Kuda'aña ña Dava Noyuku

ña EE.UU.

(U.S. Environmental Protection Agency)

1200 Pennsylvania Ave. NW (MC 1807T)

Washington, DC 20460

202-566-2290

Coombs.Lauryn@epa.gov

Nakita'an Inyo'o ña Inchii:

Garret Matsuura

Guadalupe Business Association

PO Box 685

Guadalupe, CA 93434

805-619-0980

garret@arclightmedia.com

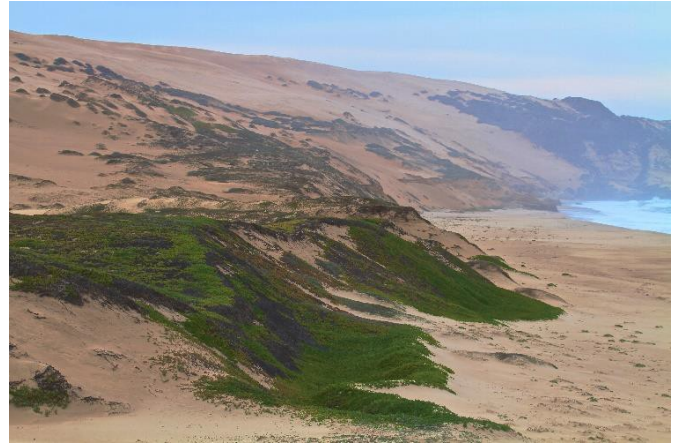
Indi'on ña ta innomeni ña notutu: Yataka Ariston Julian

NONITAA ÑA ÑAICHIYI

Guadalupe saku in ña taa oko o'on ñoo da'an ña ndi'i da niiñoo ñanikaxi daa ni'inayo xinde ta ñanitana noo nayoo ña chii ivi nikavano ña ñaxinde ña nadion ñasani'ini daa Nooñoos Kunda'vi. Xiya'vian noo ta Inive'e ña Kuda'aña ña Dava Noyuku (EPA), in Xe'ean Notokui ña USDA, ta Nika'anoi Iniñoo ña ta Nointa'ao Vaa (NBRC) xi ta Nika'anoi Iniñoo ña taa Natiyito (ARC), in naxinde xindeña in taa nooñoos xinde'ena naichiyi ña ñakeo daa dundee nii xoyo'o ñasani'ini in taxii minikuu xi nduva'ana nii inima'año ñooda'an.

Taa tane'e noo inyo'o ña Guadalupe nixikana dakuku in ndacho ñanitana daa ti'ninia ta ñakuika ndino ñavaa taa ñodaan xii in dondi'i ña nduva'aka ta ñataku ña ta nooñoos. In ñoodandaku oon ninioyo in lo'oni ichikaka ña da ñu'u tañu'u ña xoo nino xi ña taa Ixaan ña Guadalupe-Nipomo, in yataka idiñaoyo nokakao ña ixaan ñu'u tañu'u ña noo Ñoyivi, ndia ve'etakui in ka'ano kua'ano ña ñaoo toian xi kiti kininda ña innoan tadii. Ta Ve'etakui ña Nika'avi Ñoolo'o Guadalupe Ixaan, ta Xiva'a Ndino ñava'a Notakui Ixaan xi ta Initakui Kiti kuxi Yatan kuu ichina daa kavanou, tavao, keo surf, kundeeo jdaa, koyoo ña picnic xi kua'aoyo. Ta toivi tikata ñakeani takunonoxiiñ ya ichivii 1 tati'a ichi kunokini ña da ñoodaa.

Xin tavititi, tandia kaa da kokita'ana viikana xi toinnimena, taa ixayikoni ñasani'ini ña Guadalupe koo da kuchona nii va'a tati'a ndiakoniyi taa in inmetayo ña ta nooñoos. Koo niin nonixiti daa xikana oon kunona in too ivi tikata da too komi tikata ñoo ndio tadaa nakita'ana ta ini ma'año ña ta ñoo da'an xii in vitakui, davi ñaasadi ñakunoo kini daa taa oinve'e koo too komi tikata notaa xi in data'aña insaña yoo in tovi'i ña ditaña tainka xoo. Tadontani, koo kuu dandavi in Guadalupe, nii inima'año ne'ean kua'kini ve'e na'ano xi ñu'u koñaoo, xi oon lo'o kaxi inina ña taa ichiio xi ñakeka'ano nisani'ini xi ñaxitio ña taa nooñoos satave ña sa'a yu'uño. Donta'ani, in nii tniya'ayo ña ñayo kua'a ndee ñanitana, ta ñoodaan nixitondodo zavi ni nakava dakui meean, daa niñu'uta noo nika'ano ta cai West Main ndia dakata in nii vitakui.

The Guadalupe-Nipomo Dunes (Credit: Mayor Ariston Julian)

NADICHO NDANI INYO'O

Alejandra Mahoney, Taa ndomani ña Guadalupe

Tiffany Gonzales, Taa ndomani ña Guadalupe

Garret Matsuura, Nakita'an Vediko ña Guadalupe

Ariston Julian, Alcalde, Ñoodan ña Guadalupe

Lupe Alvarez, Xikadava xii Lupe

Larry Appel, Ñoodan ña Guadalupe

Cory Bantilan, O'on Ñooyo, Nika'avi ña Santa Bárbara

Mira Beyeler, Ma'año ña Viluka Ñakeata xi Kunde'e Guadalupe

Todd Bodem, Ñoodan ña Guadalupe

Rachel Couch, Kune'va ña vii tañuu ña Ñoo

Emily Dreiling, Ka'anoyo ta Ñasani'ini, Ñoodan ña Guadalupe

Hannah Fuentes, Ñoodan ña Guadalupe

Bob Havlicek, Nadidocho ña Ve'ena ña Nika'avi ña Santa Bárbara

Christina Hernandez, To'on va'a Ve'eyo ña Guadalupe

Steve Lavagnino, O'on Ñooyo, Nika'avi ña Santa Bárbara

Chachi Ramirez, Ma'año ña Viluka Ñakeata xi Kunde'e Guadalupe

Roberto Rodriguez, Inku ña Takuili & Nakuali ña vii Tañuu Ma'año

Brooks Van Wingerden, Clnku Ñoñuyivi Guadalupe

L Erika Weber, Ma'año ña nii Ixaan ña Guadalupe-Nipomo

Mark Wilkinson, To'on va'a ña Kukota ña Nika'avi ña Santa Bárbara

Taa Domanio ña Guadalupe xi ina nakita'a ña ndiamena xika'ana ñaxinde ña Nadion ñasani'ini daa Nooñoos Kunda'vi (RERC) xii ta dondi'i ña keo ta'anina da tayo'o rkeata kata xi natioña taa xookeo ñasani'ini in taxii nonini daa nduva'o ta ñayoo ña takuo inyo'o, ditaña'a vaxita nde'eta, xitivita xi ditaña'a taoyo, xi ni'ina ta nadion. Ta nooño kutona nduva'na da kuu ki'io ini vitakui, naxinde ta ki'ina iniyo ña taa nakuachi, natakui in inima'año ña ta ñoodaan, kua'anoa taa inkaña ña daketata xi nadikoan tati'a ichimena vaxini inkaxo.

Tikata kunoo: Taa ñooñuyivi ña Guadalupe onnayo luxinana ña sa'a ixaan xi kutona xindena ñaa ne'etana xii ini vitakui. Ndia in ñanitana kivava'ni xi in ñakeo inyikoni, in noni in taxii nonii kunii ditaña'a kua'aka ñuiyivi, xindena ta natakui ña inima'año xi kui'ina xindena inka xaan da kua'ano ña taa ve'ediko.

In ta ya'ani kuu ña in kuia, in Nadicho Ndani Inyo'o choon xii in Kuañuyivi ña Dakuku in da Ñanitana inyikoni xii nidakoto'ona ña ñanitana xi davanixina ña ve'e choon ñoo ka'ano ñoo davani tadon tondodo taa inñakisa nona xi taa keta ya'ana, ketakena ñakonina davi kukena taa xookeo ñasani'ini ain noo taxii nonini xi natakui in inima'año ña Guadalupe, kasto'ona in ve'e dakua ñoo nii kuu 12 xi 13 Yoo komi ña 2023 xi kuva'an ñayo'o Naichiyi ña Ñakeo Nooño. Ta naichiyi nii kakuva'a sa'a inñayo ña in inchii ña xindetao ña inxan ndia nikisa'a in ve'e dakua xi nixikaña in nakita'ao ña kiyikoni sa'aña ma'año dava in kova'aña inia nakonioña taa ndiñayo ña sakuno yodoka.

In naichiyi tutuyo ka'a in inchii ña ve'e dakua xi ta ñanaxinde ña ta nooño xi vaxita'ani in kua'ani ña ñakeo innonia - innia xii xikana kisa'ana xi inlo'oni, kavano ña tainno xi xinde, xi kiva va'ani ña kudii- daa noichi ta nikuva'a ña ta nadion ñasani'ini in Guadalupe kuenta taa inkata'ano ivi xi oni kuia.

KUAÑUYIVI DAKUKU ÑA ÑANITANA

Reyes Barboza Jr, Inve'e ña Nduva'ana Nooñooyo ña dii EPA ña EE.UU.

Grace Bottitta-Williamson, Ne'ekuenta Ñokoyo Notañuu xi Taxiñuyivio, To'omanin Takuin

Lisa Butler, USDA Nisa'anoan Ñoolo'o, Inve'e Ñoo davan ña California

Lauryn Coombs, Inve'e ña Nduva'ana Nooñooyo ña ta EPA ña EE.UU.

Al Correale, USDA Nisa'anoan Ñoolo'o, Inve'e Ñoo davan ña California

Carlos Flores, Choon ña Ve'e dutati Ñokoyo, Xindeña ña Dakuku noo Yuta, Kukota xi Kune'evan

Maria Gallegos-Herrera, USDA Nisa'anoan Ñoolo'o, Inve'e Ñoo davan ña California

Jane Gray, Ndivio ña Takui ña California, Ndivina Iniño ña vii Tañuu Ma'año

Patrick Johnston, Choon ña Ve'e dutati Ñokoyo, Xindeña ña Dakuku noo Yuta Kukota xi Kune'evan

Megan McConville, EPR, PC (Vitaniyo)
Matthew Nourmohamadian, Choon Ñutokui Choon Ñutokui, Tokuii Ñokoyo ña Taa Los Tata

Ángel Peña, Ichiiyo ña Kune'evan Kuentao Ñu'u (Vitaniyo)

Carol Pranka, USDA Nisa'anoan Ñoolo'o, Inve'e Ñoo davan ña California

Marcos Ramos, USDA Nisa'anoan Ñoolo'o, Inve'e Ñoo davan ña California

Barbara Rice, SChoon ña Ve'e dutati Ñokoyo, Xindeña ña Dakuku noo Yuta, Kukota xi Kune'evan

Ana Rosa Rizo-Centino, Ichi ña To'on va'a Nondoy'o ña vii Tañuu Ma'año

Frances Sakaguchi, Ne'ekuenta ña Nisa'anoan Taadion ña EE.UU., Inve'e Iniño ña Seattle

Alicia Sanchez Scott, Choon Ñutokui ña USDA, Tokuii Ñokoyo ña Taa Tata

Kristine Schilpp, Ve'e dutati Ñoo davan ña California, Inve'e ña Inñaxindeñata xi Choon Inyo'o

Noora Shehab-Sehovic, U.S. EPA Iniño iin

Abdulfetah Sigal, U.S. EPA Iniño iin

Danna Stroud, Inve'e ña Nisa'anoan Taadion xi Ve'ediko ña Taadichon ña California

Jasmine White, R Inve'e ña Nooñooyo ña daa EPA ña EE. UU.
 Nduva'na

TA INDATIN

Nikavano noo kua'a nii xaan ña in ñu'u ka xitina, ta lo'oni ichii xikana ña da kuanokai Yu'u tañu Ma'año ña California, xi da'an in ñadin inxaa xitina, Guadalupe naa yo'o ku xaan ña ka'anokini indatin. Ta ñoodan sanoan xii inxayo'o kua'ani, xii nañukohoyo, suizos, japoneses, portugueses, filipinos xi kuani kadana'ana ñaxitina xi kuva'ana in nooño. Xii in xikana ña ya'a kuu, ta ñoo nii sa'anoa kuenta nakavaña in dakuni ñadintiko ñoo yovi xi ñoo nda'vi. In indito ndino ñavaa kua na'añan ña xi xoo yo'o ku in Vitanii ña Ixaan ña Guadalupe-Nipomo, iin ña taa indiñaoyo ña ixaan yu'u tañuu otadini kua ñakunoni kuenta tikata kunoo la ñu'u ndoyo xi ña yataka ka'anoa ña da Ñu'u yo'o, xii kavaña xinino xi xivaa iniyo kani ta in ña 18 millas ña yu'u tañu. In xaanyo konikaxian ña taa yatii 22.000 nooñu ña vitani ñayo'o oon nino daiyika ñoo xi nononia da noni. Taa xanyo ñoo ne'ean yoo ve'e tokui ña Nika'vi ña Ñolo'o Guadalupe Ixaan, ini yoo ndino ñavaa ña Ve'e takui Kiti kuxi Yata xi in ña kuda'aña ña Kitin ña taa Ixaan ña Guadalupe-Nipomo, ñaxikoo ichimeo inyo'o daa in ñuitan, ta tiyaka, in xoo vaa, ta nde'eta ni kitin xi ta innomeni.

Sataka ña taa nakavataku ña 2023, da kaa kunoka ña Guadalupe nixinoan in ta Xatokui ña Nika'avi Ñolo'o Guadalupe Ixaan, xii xeañayo to'ini ndiia vita kio in yu'u tañuu daa taa 140,000 tandoyo ña nini in Ñoo ña Santa María. Da xatokui koo kuu toin keoña, xii kuta'ni kuñayo in ñatayikini xiva'a ndino ñavaa xii tandaku ixaan ña 1,500 yi'va xikiva ña dikoka-taa ña dikokini kaa ña yu'u tañuu noo kee ndikandi-xi in la ya'ana ña yuta Santa María. Taa ixaan va'añayo ña nakaya xi nata'viti ña luluyo sadein xoonino, inkiti in kisa'a xiiti, xi oon tiyoo ixitin ña tokui toinñayoni nika'anña in ñayo xanyoni toinni. Ta xatokui kuu inxa la keoni diki ña kononi ña da niya'a yoo ña 1923 Taa *Uxi To'on too*, ña Cecil B. DeMille, xi nii nikindo ña ndukuti xiinia induxian in noo ñoti. Ta Ma'año ña daa Ixaan ña Guadalupe xe'ean kavanoni xi ñuyivi, ñaxinde ve'e ka'avi noo na kualí, ka'ana noo inmeo oon into'on data'ana noo navaxin inka xaa ne'eñayo xii taa ixaan.

Tiyaka in noo tañuu ña Xoonino, yatin ña Guadalupe (Ndi'on: Alcalde Ariston Julian)

Ma'año ña Guadalupe (Ndi'on: Alcalde Ariston Julian)

Xikavan ña tokui in ña ve'e dutatio Jack O'Connell (Nooyo'o: Christina Hernandez)

Da niya'ani ña ta tatavian xi nii ndacho va'a kian ña taa ñadacho ñasani'ini in noo taxii kunono Guadalupe, koo nayoo inta ñaasa in da ñatakuo ña da nooño xi danii nadion titi'a ndia kuu konanoan. Xiko nakuko noo kakao xi kunoyo in too ivi tikata oon too komi tikata ñoo ñaa nakita'an in ñoo xi yu'u tañuu, kuu ñayo in tondo'o xi daa taa taoñayo koo too komi tikata taku koin kude'eña. Ta nii kua'ani ñuyivi ña in nooño ndontani ñaa kakuto nde'e kua'ani noo choon in da xatokui ña nika'avi. Oon in ñaka'ano kudinii inita xindeta kua'kini noo nave'e ya'ana intovi'i vii "yatii ña ve'e", natava kuenta ndi na kuachi in taa xookeo ñasani'ini xi kanakono kuenta ndichi, kuva'a kuanii ñaxinde xi ñakiyiko ñasani'ini nooño xi koanda va'añayo xii di'i to'on duto'on sa'ayo keta in nduvakinia ñasani'ini, vaxi ne'eñayo ña nani'in ndenan ña ta nakavaña yatin ña da yu'u tañuu, ñayo'o nee inchii noo nooño tovini tavatan sa'a mevata xi ñaxidiñu.

Da ñaxi'ina in nii xaan yo'o ña ñasani', ta ñadikoyo ña taa menanii, xi in ñasani'ini ña kuanokan da dandavan tati'a konona in Guadalupe daa tavana inñava'a ña taa nadion nakisa nde'e ova'a nikuvana in inka xa'an ña Santa Bárbara xi San Luis Dunntu, da nitinta ña dion kuu da nakisa nde'e xi ta xinde noni ñasani'ini ñachoon in nii inyo'o. In to'on kuitini, oivaa indatin ñakonikaxi davi duva'ao, tadanao xi xita'o taa innoduyiko ñasani'ini ña ñoodan da'vi in nayata nikani nda ñoñuyivi, nadion xi nooño.

Tikata kunoo: Guadalupe ne'eñayo xii nayo ndachon kunokini sa'a ndia in noni in taxii nii nonoo kuan in xaanyo ña ta nakitan ñuyivi, da into'diniva ña ñaa kuachi, taa indatin nadion xi in kova'aña ña in nooño.

Guadalupe nakanina xii in ma'año ñoodan noxikan ndio inya'a nii ve'e na'ano ñadi'ina, nadikona inyo'o xi natava. Nooyo in ndaku nikune'evi ña ñaokini ve'e nosasao ña inkuenta menii xi ndukuni inyo'o, tati'a yo'o kua'a ñuyivi takoo ni'in to'on ñanikaxian xi in Inxanicho ña ñasaa ñoo taa ka'an da'an. In ve'e tokui LeRoy xi da club Ron Estabillo kuñayo daa dunsaña ñavitikini tanean ñasaa sadiki nakuali, inxa'a ña koño xito xi in nokeo ndia dundakuo ñasaa, xi kunokuachi tati'a nove'e daa taa

ÑAKAKEI ÑA VE'E DAKUA

Ñakakei 1- Ki'ina ta vii ini tañu'u: Kuvao kua indatin ña ki'ina ñaonvitan koanda, vakindo, di'an xi koo ya'avi kuenta Guadalupe noo vi tañu'u, kune'eva in davanin ya'an inmena ñoolo'o ña xaan.

Ñakakei 2- Ko'onayo ña taa kuachi: Kuvao indatin daa xii ña takuachi kutakan xii indiinan in taxii nononi, ko'onan in ña kutia'na ña to'on sa'a xi ndino ñavaa xi keanaan in tutu takuu xi in ta nadion ñasani'ini in taxii nononi ña Guadalupe.

Ñakakei 3- Nduvayo ini ma'año nii ta ñoodan: Xinde ini ma'año ña kidinini xii naku na'an xi ne'ean ña kuika naxiti in nii ñooyo kuanon vi nakonio.

Ñakakei 4- Dakanna: Nisa'anoa taa inkañaya ña dakanna davin nditan naa vaxin ta Guadalupe xi kunoayo ñaa ndoyo.

Ñakakei 5- Noya'avian: Nikasto'o Guadalupe tati'a ichiiyu viditan noo ta vaxin xoo ña viluya'a, iviñuyivi xi ñasani'ini, in ñatavadion xi in dikodion.

6 *Nandoyo inyo'o ko'onayo in vikoyo nooñooyo (Ndi'on: Christina Hernandez)*

Boys and Girls Club xi in ma'año daa in nooño. Taa naa ndido choon ñoo nini'ta indi'on \$10 millones ña dion kuu daa nadukune'e ñaa takuo ta tondiniyo Ve'e nane'o Kai'i, ndia kua'ani kuu neñayo koñiña'a vitini, tati'a inxa yo'o ñaa nataka nii ñuyivi nooño, ichi sa'amena iniño xi noyo kuu Ma'año ña Nakaiyo Nananeo xi Ñandeo Guadalupe, dayo'o naichiyi ne'eñayo in xaa kuu, ve'e, ixaa noo nduto, in ñaa unduva'a ndei xi kuva'aña, in ya'avini xi in nanane'e lo'oni in taxii nonin. Ta nakaniyo'o nokava Far Western xii nayo nii xe'e ta ixaan da Center noo in saa ve'e dacho d'i'ina xi in nadiku ve'e kua'a sa'a diko nino kaoo.

Ve'e xi Ma'año Nooñooyo LeRoy (Ndi'on: Malcolm Ross)

Guadalupe nakani xii inno kukuina ña Amtrak ñayo nisa'a indaa Pacific Surfliner, ta kua'a ñayo San Luis Dunntu in Santa Bárbara xi inkaña tikata ñaa ninoo. Ta ñoo ña toka'ano tikata komi xoo, in Guadalupe Flyer, tati'a xe'etania too komi xoo noo da ñoodan xi kuenta Santa María. Ta Ichi kunokini kuñayo ichiva'a 1, daa ne'ean in too ivi tikata xi kua'a too komi tikata sa'a yo'o ña ta ñoodan.

Xaan Ndino ñava'a ña Notakui Kiti kuxi Yatan (Ndi'on: Garret Matsuura)

Noñayo oon tiva va'a ndeo vakini ña ma'año xi oiin kavii konikaxi in ve'e na'ano xi xaa kaña'a, xi ta ñoodan da naata daa naditata ndion, ta kuenta yoo innoan ña Xaa Indatin. Ta nooño koanyoo ña ve'e nokuyavi, choon xi Ve'e kudio/ve'e indiko, da la yoo kuña kea kuakini dion kuu inyo'o nii kugazto aan in ñuyivi yatin oon xi'í Santa María. Dondatini ootani ñaa xintiñu'u ña ndivikana ña ñokuika daa kuu nduvaka ninoo oomea ña ma'año xi keo nakuxitii in ta ndaku ñomeni ña ta nooño ña Guadalupe xi da indiaini naa ña taa navaxii kunde'en.

Ta Nadicho Ndani Inyo'o xi ta nooño nisanayo ma'año nii naichiyi ñakeo daa kuu nduvako ta ini kukio noo tañu'u ta notakui, nadita ñayo'o mii oon nakuachi ñaa xookeo notaxii nononi xi noo kutia dakuaoo xii tadan ne'tata, natakui in inima'año nii ñoodan, kuva'aña kua'kini xaan ña dakanao xi dakanao Guadalupe tati'a inñayo tavaxi nde'e xio. Taa ñadukuta ndia kuanoñayo xi nikanaña, ndeoña in ña komi tikata xaan ña notao in noo tutu ini maa, inchi in da ve'e dakua xi ñayo Naichiyi ña Ñakeo Nooño. Xii ñayo'o, in nooño nandukuan kuvaña

Ñu'u xitina xii kavanoan Guadalupe (Ndi'on: Alcalde Ariston Julian)

in yu'u xooyo ña ñasanii in taxii nononi xi in ma'año ñaa
xindeña taa taoyo nakita'an, nakokuu xi ñaava.

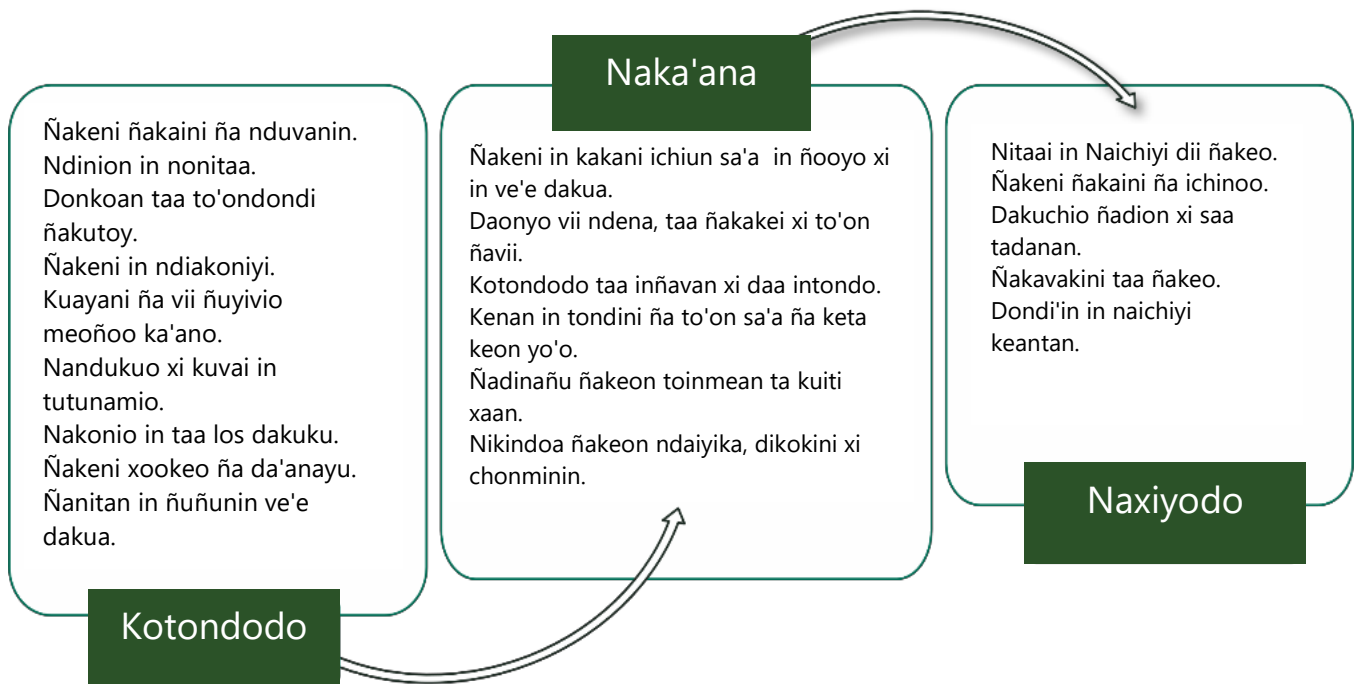

INCHII ÑA ÑANITAÑA

Ta inchii ña dakuku in ta ñanitaña ña RERC daoan ta oni ta'ano, nonikava ñayo'o notutu tainkaña: kotondodo, kasto'on taa xi keetan. Ta ichiyo ña "kotondoo" nitava kuenta oni choo nduto'on tixi ndacho xii naa Nadicho Ndani Inyo'o xi in Kuañuyivi ña Dakuku in ta Ñanitana daa ni'ina in xinitoni kunoo kaa ña Guadalupe, nadunda xii ñakonita xi kua'a ñuyivi ko'on kean doon ka'aña sa'ana ña noo ve'e dakua. Ta inchi yoo ña "kanaña'ana" in ma'año ta ñaa kunoo kaa: in ve'e dakua ñoo ña ivi kuu ña ñakoan. Ta inyo'o ña "keaña" nisakua sa'a oniyo noo nduto'o ña ne'eñayo meeo davi kisao nomea in Naichiyo ña ñakeo Nooño xi kuvai ñaduini davi koanoi in nata'ando ñakuvai in ta ve'e dakua xi donkoa kayu in naichiyo. Ta ichinoo kaa daa kaina samena kuitinini in ñaxinde xi daa xookeo ña ve'e dakua taa Guadalupe. Nii inyiko ña takuita xii tayo ko'onayo in da RERC takuno **Tixina A**, taa to'on dondi'i ña taa kuedudaku ña ve'e dakua ña koali ña in ñayo ndea in ta **Tixina B**, taa dion ña xoovedion xi dakuku into'on vaani in da **Tixina C** xi ñaa noñayu innika'ano netakinia relacionadas xii in noni xi nii ma'año centro de la ciudadña nii ñoodan in ta **Taxina D**.

Ko'onayo in kuu ndina ñu'u ña ve'e dakua in ta Ve'e Inku Ron Estabillo in uxi ivi ña Yoo komi ña 2023 (Ndi'on: Megan McConville)

TA VE'E DAKUA

Ta ve'e dakua ña Guadalupe saao inxa taa kuu 12 xi 13 ña yoo komi ña 2023. Sataka ña ve'e dakua ñoo, in Nadicho Ndani Inyo'o nisaneta in nikavano nooñoa daa ta Kua'ni ña Dakuku in da Ñanitana, kua'aña xi'ina konina ichimena xi nakitana xii takanoo inyo'o in kuakini indi'ini Guadalupe. Taa sakuinta ne'eñayo in Ixa Ndino ñava'a ña Notakui Kiti kuxi Yata, in dondi'i ña West Main Street, namii taa ñavitini nakava takui niñu'uta da ichida, in Ixaan Center, la Far Western Tavern, el Royal Theater, naa Ve'e choon xi inkan xaa ña ini ma'año ña ta ñoodan.

Ya'aka ña 75 nakudini nandoyo ña Guadalupe xi ndiamena ñoo ka'ano xi ñoo dava dakuku in yoo inditutu naa nooñoa nixinoa, indaka'ano 12 ña Yoo komi ña 2023, in Ve'e Nakuu Ron Estabillo en Leroy Park. Nii xe'eanyo ninane'ean in to'on da'an xi to'on nda'vi. Ta tadicho Ariston Julian nixeta jaa viinisani in taa dakuku xi niyakuta ndia kunokini ña ñayo indatin ña kichoon ndivio daa ka'antao in inchii noo nii ñoodan in taa xinokaa kuu.

Daa taa yunane'eña ña takuonnii, in Kua'a ñuyivi ña Dakuku in ta Ñanitana xeena inka indi kundee nika'ano ña ñaxinde RERC xi ñakunoo taa indatin miia xeena da nakuano nadion ña noni in taxii iin nononi daka tandia kaña niñooyo'o tati'a inyo'o. Ñakunoo davi taa xookeo ñasani'ini nii notaxii noo nononi koo kuu vitaniyo, kondaña xi nanomiña nii ndi'ina ñaa ñuyivi, xi noo na nooñoo ña kaina xi inka kua'ani ña ñoo ñuu yivi inkanadidoña in xaa nonoo nii taxii nononi davi naata in ñasadi takoo kuu ki'ini yo'oni in nadi'i. Taa kuvitani nika'ana tatianii ña yookuu davin taa nooñoo oñayo xixoan daa kuu nadamana inka xaa kua nanomina da nakita'ana, namii ndina tas nandoyo xi nakisana kunii ki'ini ñaa xini'nin ña nii xookeo ñasani'ini in taxii nononi.

Da ichinoka taa ko'onayo nini'ta into'on saaka vitii ña taa ñuyivis ña Nadicho Ndani Inyo'o Garret Matsuura, ña ta Guadalupe Business Association, Nde'e Beyeler, ña Guadalupe Visual and Performing Arts Center, xi Todd Bodem, Shannon Sweeney y Hannah

In ña nisakuin ña ko'onayo nooñooyo in yo'o Xaan Ndino ñava'a Notakui Kiti kuxi Yatan, xikanina xii in indonon ña ko'onayo Ray Segovia (Ndi'on: Megan McConville)

Nde ña takue'e kuaxi ñayo'o sa'a ni nakava takui in West Main Street, yatika ña ixaan, kuenta in nii ta nooñooyo (Ndi'on: Megan McConville)

TO'ODAKATON TA NAA KUACHI ÑA GUADALUPE

Ndia kumani/ndia ku kutoni nde'e?

- Kua'a kudikio/nooyo'o nokudikio (65 ñaka'yu)
- Tikata xisao(35 ñaka'yu)
- Tikata ndao (11 ñaka'yu)
- Tikata xisao (10 ñaka'yu)
- Kua'a ve'e dutatio (22 ñaka'yu)
- Intain xii dakua (20 ñaka'yu)
- Kua'a/ñavaka ve'e dutatio takuili (20 ñaka'yu)

Ñaxindiñu ña noni in taxii nononi vi to'on nika'a in inka ña ta dakatonta noo in nii nakuachi ña Guadalupe (Ndi'on: Megan McConville)

Sánchez ña naa Ñoodan ña Guadalupe. Nakunoo in ma'año ña Guadalupe xi naa takuniyo ñasani'ini xi inñayo ñanakani ña kudini ñavitaka xi nomikini in ta nooño-innaka in Ve'e dutati Leroy, in Nanane Daan, nodakuku in Ve'e choon ñavitikini kuiavitini, xi taa ndusakinia ña Ve'e ndutati Central- xi kakana naa tati'a tixi ndee RERC kuu denaa inka naayo.

Da Kuañuyivi ña Dakuku ta ñaa Ñanitana sande'na taa to'odondi ña ta nidakoto'ona nekenan 264 naka'vi ña inive'e danan tanikavi ña inkuia 10 - 14 kuia da taa nii iño kuu kukini noo ve'e dakua. Ta nidakoto'ona ka'aña xi kuanva'ata, in sa'a dikoka ña nata'a intan, taa ñasadiin xi ñaxindi ñu'ta ña na kuali ka'vi in en xoon xii daa xookeo ñasani'ini in taxii nononi in daa nooño.

lin Kuañuyivi ña Dakuku ta ñaa Ñanitana dontani nakani inlo'o ña xii mean to'on nakani ini kuenta yo'o kisao ña ndiakamii niki sa'a in Nadicho Ndani Inyo'o sataka ña ve'e dakua, tati'adon ña ndia vaxina kundena nooño, xi nikata nena in inchii ña kenaa konina ña ve'e dakua ñanii kuva'a naa Nadicho Ndani Inyo'o.

Tikata kunoo: Taa dichon inyo'o ña Guadalupe oñayo'o nianikuni da kuxian xi uvixikaña ñaa ni'an to'odondi

Ta ndee ixikaña in yaxikini in kuu ña ve'e dakua, xii da ndukano in ini Ve'e choon xi davi in dakuku ya'akan kua'a kaa ña 40 ko'onayo, ña sa'a xii kundidona in taa ka'an to'on da'an xi in taa ka'an to'on nda'vi. In kuu ivi niku in kuu kaninda ña choon kuana in nakuali tanda davana ña kuakuxina, da tutukan ña xinokuachi, xi in savi ña to'on xi ñanitana ñakeo davi keeo ñandaa taa ñanitava kuenta ña nii nooño.

Nii kisakuu vitii xii inña dinukuino ini ña kuu dinaa ñu'u xi in to'on va'a sa'a ñaa nitava kuenta naa ve'e dakua. In inchii noo kaa, in kua ñuyivi nisakudo in Nova Collinson, Ndanan ña Ñadi'on Ñuyivi ña Yuku Buttes Trail Stewardship xi ña kunoo nadichon inyo'o ña da inkisa'a RERC in Quincy, California. Nova nitaana in inchii RERC ña davi nooño xi taa inchii ne'etaña, novaxi ta nisa'anoan ña kokonan Connected Communities, in

Kuu 1 ña ve'e dakua ta in Ve'e Inku Ron Estabillo dii uxi ivi ña Yoo komi ña 2023 (Ndi'on: Reyes Barboza Jr.)

Taa kuañuyivi takuachi nii kaninda in ñooyo

- Taa ñuyivin ña komi xaan xii takuachi ku ta kichoon ña naa duyiko xi ni'inata in yavilo'o noo choon.
- Taa ñuyivin kuu ni'in in tutu nokavidiko in ña kuva'aña da kukota daaku in xindeyoin taa xii Feather River College
- Taa ñatiakei nini'yin ñooyo ña xindeña taa dii takuachi kuu dakonaa nii kua'ani ve'e kuvaa satave xi nduvian

Naa xindeña Yuku Buttes Trail Stewardship Youth Crew saon toinmean nidatan noo di'i dakuku ve'e dakua . (Ndi'on: SBTS)

Kuu 2 in ve'e dakua in da Ve'e choon in uxi one yoo ña 2023 (Ndi'on: Megan McConville)

Ña ivin kuu, taa ko'onayo in ta ve'e dakua nikakena in kisa'a naa kuxina ña indikaini na in nakuali tanda davana davi nani'na indatin xi to'on ne'eñayo xii in noni da taxii nononi xi nani'indena ña ma'año ña Guadalupe. Taa tanda davana nikakana indiaka ichi ña ñoodan, da nika'avi xi ni iniñoos xii taa ndoo xinokuachi ña ñasani'ini noo taxii nononi, taa ndoo xinokuachi ña ta nooñoos xi daa indatin ta ka'ano to'on.

Taa dakuku dontani kakichona in noolo'o tanda davana daa nakanini ichichon ña ivi kuu noo taa ñuyivi daa vaxina konina oon naduva menaa na Guadalupe. Nisani inaa namii da naduva menaa itan, ni'ina ñuyivi na xi ndikana, kasana, kudina, ni'ina into'on kasto'on xi kua kini. Kuva'an ichichon noo nadakua ña ma'año dava xi noo nove'e ña inyo'o xii nakuali.

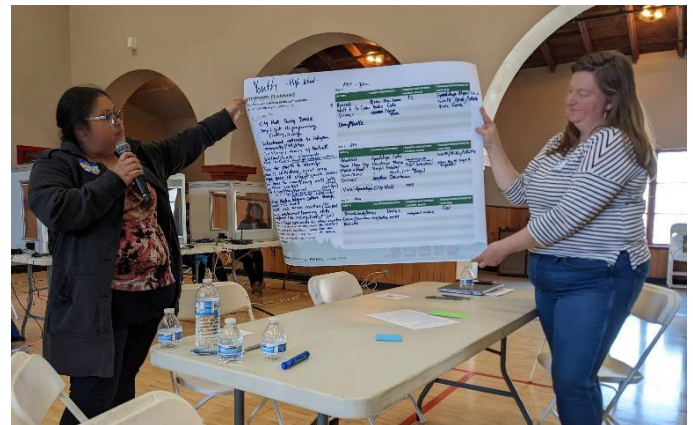
Tikata kunoo: Na nduka'ano notutu nda'a ña nekea nooñooyo, ta ñaxean ña ñaxinde ñasani'ini xi ñaa xitina noo indina nii kuia, da kuanoo ña taa nisaakundo naa tadikoo ña ma'año in ini ñoodan, ta ñasani'ini ña kuaka no nonoka in into'on nooñooyo xi da nisa'ano ña yoka'an xii daa naoyo, dontani ni nikuyatin unduku inina noo ñoo yo'o ña takichon taxiti xi yu'u nda'vi, nikakua tati'a ñadiñuu nakunoo.

ÑANITANA ÑA ÑAKEO

In inchi ña ñanitana ña da ñakeo nikuanta in ve'e dakua neñayo naa kuanii noode xaa ña choon. Ta taadina ñu'u xaa, taa ko'onayo nakaniyo'o sa'a tadaan nomee ta'ani, kuchona intulo'lo ña tutu ndai kidi daa nduku ini ñakeo xinoan tañayo nikan nakaka in oon kuani ña taa keana konina nakonita'ana. Davi nixikata ña naxikisa naa in ñakeana xii in to'on va'a, ñaa ko'onayo ni kaa kuaka inchanni kuaka kendusa kinina, xii ndia nakani ininayo ta kuiti xi dava yoo (in yo'o ña 2 kuia) xi davi tavakuenta nii ñakeo ñaa kuu xindeña na kunon in keo daa kutio. Ta inchi nooka, naa dakuku xinona ñaku tutulo'o post-it in tutuka'ano daa inña keana, xi in Kuañuyivi ña Dakuku Ñanitana nixita'ana xi dakanna naa ñakeo davavi oon ñañuini. Inta nindi dandi'i ñayo kakiyikona,

NADION ÑA INTOVI'I daa NOOÑOOS KUNDA'VI / GUADALUPE DOWNTOWN, CA
Noyo'o ña in daan tutukanmiyooyi nikai xii naa ko'onayo in ni ve'e dakua; Taa tutukanmiyooyi nian in to'on sata nikai in ña Taxina B.

Taa ko'onayo kakenan in ichixoon da ñanitana daa saniini ndia kuchona ta vaxin xi ñasani'ini taa ñadion inyo'o xi ñaa naian xindiñu. Taa tondondi ña noyo'o ndata'a in yo'o Taxina.

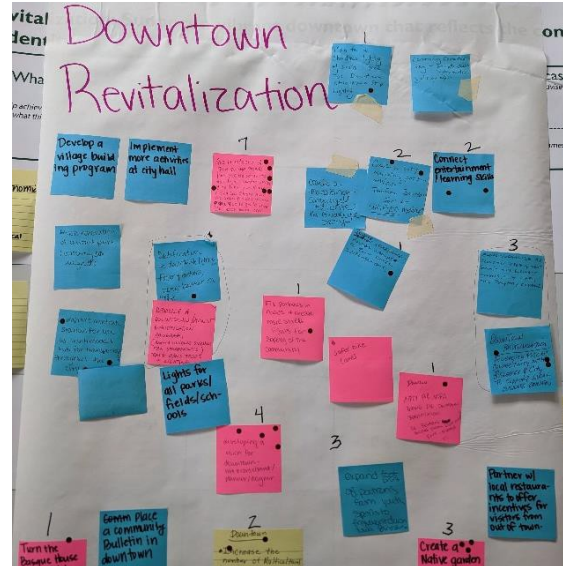

Ndakuta dii ñakeo ña diko dinañun (Nd'on: Tiffany Gonzales)

tainñayo ko'onayo ni kanakeina uxi ñakidi tiin xii ñatikata xi daa nixikana naa koana sa'ana sa'a dii ñakeo ñakuno kinikaa. Ta Kuañuyivi ña Dakuku in ñaa Ñanitana nikavina ñayo nisansani xi nikayu'una to'ondondi.

In inchii noo, taa ko'onayo da nitanda dava in nakuali taian daa kotondodo ñaa to'on dondi'i ña nayo nisa'ana xi naxinoa taa ñakumanika ña da oni xi o'on ñakeo ñaa kunokini kaa para xii iin ka'aña keana, neañayo taa inkanoka sa'ani xi xaa nikisa'a, taa kiva va'ani ña kudi vii, dii ñakeni iin ndaani xi xinde, xi kuu ya'añan naxindiñu naa xi ñadion. Ñayo choon nikisa'a in ve'e dakua xi ichi noo kuenta taa ka'anii ña inchii noo ña Noon xii di'i kuañuyivi ña dakuku ta dii ñanitana xi inyo yatayana ña chonaa in nakuali xaan kuenta ta'in taa ñakeo vaxin kua'aña davi inya'a ka nii ñayokuan.

Ta inchii noo da katanea taa taii xii ñakeo nixinoa tatia xi ndia nikindoa kuenta dondi'i ka ña ichi da dakuku tadon nii ñanitana daa RERC in Yoo ona ña 2023.

Taa to'on dii ñakeo xi dii to'ondondi ña dakuta daa in ñakakei ña nduva'an ini ma'año ña vii ñoodan (Ndi'on: Lauryn Coombs)

Lo'oni kuañuyivi kasto'ona sa'a dii ñakeo (Ndi'on: Megan McConville)

Taa ini nokoo ña nanane'e (Ndi'on: Reyes Barboza Jr.)

ÑANITAI ÑA ÑAKEO NOOÑOOYO

Ni inchii ña ñanitana taa ñakeo ninin in ve'e dakua niyavian ña kua'a noon xaan ña choon. In ñadi'ina ñu'u kuu, saon inyo inin xii savi ña to'on, ta yoni xikaña daa taa ko'onayo xinaa xitanaan ñakukuan ñakeon davin xindeña takakana in xinoo ka tati'a in oon ivi kuaka ña ka'ana keana. Ta inkaña xaan nikuu in ñacho ni sa'ana noneni xii tikata ña kaxe'eta no in ta in nanii ko'onayo in to'onlo ñadondi'i nii ña tikata xi nikaxina tukuni ñaa ko'anan taa ñakeoña ñañuu kuu ñaa kunoka xii ñaxindi ñu'ta oon sakudo'o vitiñu'uni. In ta xionii xaan, nakuali tanda davana noo choon kotondodo ta nisa'anan nii ña indiaka inio ñaxinoan di'i ñani ya'a inio ña taa ivi xin ña o'on ñakeo takua'a mii ñakunokini daa inñayo noo tain naxindiñu, tati'a ñakunoo ka, kuu yoo kuia, tutu dinañuu, inka. In nii xaan dondi'i kani, tain ñalo'o noyo ña choon nikaston ña di'a nikana kuana xi nidana'ana taa nidakoto ñaa ñayo'o nani'inan. Taa taii ñaa xikan taxean kua'ani to'okan xi ñaniya'a ini sa'a inña keana xi ñakeo.

Ñakeo Di'nañu: Kuvao xinitoni inyo'o xi nakitana iniño.

Ñakakei 1- Ki'yii in vii tañu'u: Kuvao kua indatin ña kukio yoo kuanoo kudan, ñava'anomi, ndeini xi koya'vi kuenta Guadalupe ya'aka vii tañu'u.

- Ñakeo 1.1 - Kondaa ña duto'on xii takichon ña nika'avi, dava ñoo xi ñoo ka'ano daa ki'ini ta vii tañu'u in Ñoolo'o Guadalupe Ixaan Kova'aña.
- Ñakeo 1.2 - Nanosa in ki'ini in ña Ñoolo'o Guadalupe Ixaan Kunean xii too komi tikata inkaña xi inkaña viioyoo daa na vaxina.
- Ñakeo 1.3 - Inyiko in kua'a ña choon ñakeo nidukuinita daa nakoniñana ta ñava'a ichi nii in kokoan ña Guadalupe vii tañu'u. Nisa'anoan ta ova'aña ini in yuan ta inkaña ña kokoan vii tañu'u.

Ñakakei 2- Ko'onayo ña nakuachi: Kuvao indatin daa que ñaa taa kuachi nii netondini sa'a xookeo noo taxii nononi, ko'ona in naa dakua'ani ña dii dinxi xi ndino ñavaa xi keanaa in tutu intaku in noo ñadion ñasani'ini noo taxii nononi ña Guadalupe.

- Ñakeo 2.1 - Kuvao ñaxinde ña keoda kutiao daa naxio nakuachi in ña tondini inyo'o, nisa'anoan ñatianan chonna xi nakava taa nakita'aña xii taa kichoon inyo'o.
- Ñakeo 2.2 - Ke'eo ñaxinde koo ya'avi noo nakuachi ne'eñayo xii ña natavani, ta ndino ñavaa, taa ñatianan noo nii takuo, ve'e ndai, ve'e kiki, ta ñanda davañatokui, inka.
- Ñakeo 2.3 - Xinon in xikao noo xindeña daa tutuyavi ni'na ta kuachi koo ya'avi.

Ñakakei 3- Nduva'na ña ma'año in nii ñoodan: Xinde ini ma'año ndaiña xii na'ña ndia adiin kua'a noo ñaxiti nii nomeni ña ini nooño.

- Ñakeo 3.1- Nisa'anoan iin ñande noo ini ma'año ña da ñoodan ñayo'o kuan to'ini mean xi kunean ñaa ta xinde ña taa ko'onayo ni ini nooño.
- Ñakeo 3.2- Xinokaa taa ndekini ya'aña lchi kuaña daa ta vilulukoani xi nduva'ana ña ta inxakuinta ña Amtrak.
- Ñakeo 3.3- Koanda ña nodionin xi ta Kita'nayo ña Tadikoo ña Guadalupe xi inka kakiyikona nooñooyo.

Ñakakei 4- Dakanani: Kuvao inkañayo ña dakanani daa di'itani navaxin in Guadalupe xi xindaña ñaa nandoyo.

- Ñakeo 4.1 - Nisa'anoan nidakanani ña nino ya'avi daa konde'ean ñaa taa dakaka too ivi tikata kunii kuchoan yaxika kavanoan noo Guadalupe.
- Ñakeo 4.2 - Nisa'anoan in ve'e kudi in ña chi'vi nosani ña oono menin taa Far Western.
- Ñakeo 4.3 - Kundeo naa mikuan yo'o ñava noo in ve'e kudi inkayo.

Ñakakei 5- Ñanoyavi: Ñaya'aña Guadalupe tati'a in ichimeni lukan davin navaxin ña ya'ana intovi vii, ñaivinan, ñasani'ini, naxitidion xi naxitiñava.

- Ñakeo 5.1 - Xikai in xaan ndei inyo'o ña ñaxitin.
- Ñakeo 5.2 - Kuvao in koan niñoo oon nikatanena in nii ichika'ano xoo nino-xoo diko 101 tati'a ñanoyavi Guadalupe.
- Ñakeo 5.3 - Ñakiyiko in vikoo ñaa nakunoo ta xitin ñaa nda'vi yu'u savi.

Ñakeo Di'nañu: Kuvao xinitoni inyo'o xi nakitana iniñoo.

Guadalupe kuan iin ñoo toian xii ka'ano to'onva xi nisaniyi, oinan ña ñayo nainikuni da nikita'an in yoo ñayo'o naichiyi ta ñakeo nooñoo. Daa takeo ñaada ndia nisaniyi, Guadalupe xindiñu xinitoni inkaña. Ta noñayo ña nakita'an ñasani'ini xi ta na'añaximeni ña nadion, nii nooñoo kuu ki'ininan taa ñandee ña ta kuañuyivi iniñoo daa ñakeka'ano ñayo naichiyi oon nomenaiin ñadion daa kuva'aña xi xitondota xinitoni inyo'o inimaa.

Ñakeo Di'nañu- Kuvao xinitoni inyo'o xi nakitana iniñoo.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?

Nandukuo ñaa sa'a ndia na nisa'anoan xi xinitoni inyo'o xi nakitana taa nakita'aña iniñoo ñayo'o kunokini davi kusana diko ña keanaa ini yoo naichiyi. Ta'an ñakeo di'nañu xinda'aña xi xindee taa nakita'aña xii ñuyivina iniñoo yatixian, daa kuu ke'eña in da xinde kukudi ini taa ñanitana xi nii inchii, nisa'anoan ña xinitoni noo Guadalupe davin keana ñachona. Dontani xindeña oon nonmeni xi koanda ñadion daa kuanoan nii xinitoni in ñuyivi inyo'o.

kaña sa'ana y ya'ana di'nañu (Vitini >24 yoo)

- Kichoon xii Danna Stroud daa ndututu ñuyivi ñade nanane'e xii taa inkañaya ve'e iniñoo. (2-3 yoo)
  - Nakita'an ña Tadichon xii Nika'avi ña Santa Bárbara
  - To'on va'a ña Tadichon nii San Luis Obispo
  - To'on va'a ta Vaxina ña noo Yu'u tañuu ma'año
  - Ndeni Santa Maria Valley
  - Ve'e choon ñaa Okatin Tokua tikata LOSSAN (Los Ángeles a San Luis Dunntu)
  - Kuañuyivi naa dakatona ndia kichona in da ñanitana vaxina ña Ndena California Central Coast.
- Inchii noo xii ñayo ñuyivina iniñoo ñataku. (2-3 yoo)
  - Bob Havlicek, Tadichon ña Ve'e nii Nika'avi noo Santa Bárbara
  - Ana Rosa Rizo-Centino, Tuxi ña To'on disano Ñakakuu ini vii Tañu'u Ma'año
  - Jeanne Sparks, Tixi daa Ñakeo noo Nika'avi xi Santa Bárbara
  - Mark Wilkinson, To'on va'a ña Kukota taa Nika'avi nii Santa Bárbara

	<ul style="list-style-type: none"> ● Kichoon xii ñuyivina iniño daa nonmeni kakana ñaa kuu daavi xindeña oon kudidoa indacho nii ñayoni naichiya (natani inñaxinde, takutona da ichii ña nii naichiya noo choon natukua, xindeña inyikonea, ñanitana, ninane'ean, ko'onayo ña ini nooño, nisa'anoan ña nikita'ana, ninoya'avian noya'avian/marketing, inka.). (2-3 yoo) ● Nonmeni ñadion daa nisa'anoan xi xinitoni dava vii inyo'o. (3-6 yoo) <ul style="list-style-type: none"> ○ Kundeva'a ndikuxon ña tayo sakidion xindedion natakua daa xindeña noo ya'ana iin ñuyiviyo nakunoo yonii ndaiyika xindedion. ○ Kakana xindedion daa nisa'anoan ni xinitoni ñaa ñuyiviyo, tati'a ñaa xindedion davin ku nisa'anoan ña ve'e diko ñoo nda'vi ña USDA Nda'vi Development xi ñaa xindedion inyikonea.
<p>Kivava'ni ña Kudini</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Nakita'aña ninakavaña xii noo ñuyivina iniño ñakuenta menaa ● Ñuyivina iniño ñaa xinde xi nendañana ñakeo ñayoni naichiya ● Ñadion innomeni xi koandaña daa nisa'anoan nii xinitoni inyo'o
<p>Tutu Kunokini</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Xindeña ña kuañuyivi! In takunoo danmaña inka ndiakea ña ñuyivina iniño/Xindee inyo'o
<p>Ntanda ña xinde</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Christina Hernández, Ve'e choon ña Guadalupe. ● Ariston Julian, Ñoodan ña Guadalupe ● Todd Bodem, Ñoodan ña Guadalupe ● Choo Ñoo ña nii Ñoodan ña Guadalupe ● Hannah Sánchez, Ñoodan ña Guadalupe Ve'e dutati xi Ñasani'ini ● Steve Lavagnino, Nika'avi ña Santa Bárbara, o'on Ñoyoo ● Cory Bantilan, Nika'avi ña Santa Bárbara, o'on Ñoyoo ● Garret Matsuura, Nikita'ana ña xoondion ña Guadalupe. ● Taa Nandomani ña Guadalupe ● Mark Wilkinson, To'on va'a ña nakuko ña nika'avi ña Santa Bárbara ● Ana Rosa Rizo-Centino, Ichii To'on ndaa Ndiakayo noo vii Tañu'u Ma'año. ● Bob Havlicek, Taadichon ña nii Ve'eyo ña Nika'avi ña Santa Bárbara ● Danna Stroud, Inive'e ña Ve'e dikoon xi y Nadion ña Tadichoon ta California (GO-Biz) ● Alejandra Mahoney ● Jeanne Sparks, Ichii ña Ñakeo nii Nika'avi ña Santa Bárbara
<p>Naxindiñu xi ñadion</p>	

Ñakakei I: Ki'ina vii Tañu'u: Kuvao kua indatin ña ki'ina kuañasa dakini, ova'aña, kedian xi koo ya'avi kuantu Guadalupe vii tañu'u.

In Ñoolo'o Guadalupe Ixaan Ne'ean kuu ñayo ñañuyo ñasani'ini nii taxii nononi takoo ñadava dii nooño ña Guadalupe. Xi'i ta tativian in ñoodan, vii kaaña, ya'a toian, xaa in ñanakania in ve'e luu, xi ñanika'a naa tati'a in yo'o davin xindeñayo nadakua'a xi ñasani'ini inkayo, taa indatin daa kuu nakita'an va'añayo xi kichoa ta ova'aña kuñayo kuakinia. Taa vitinon, datakue ninakavan iin taa ichika'ano sa'a nakava takui in yoo vixinin ña 2023 tanii tanda'a ña kui'ina in xaayo, takuta'ani in yoo vaa, ndetan tondo'o ñaa sañayo noo kua'a ñuyivi xikoo too komi tikata inñuyivi xi koo indi'on nayo'o iyonisaña. In xindee toinia xi nokuika daa kunda ya'ana taa ki'ina noo kuitini xi kanini yo'oni

access Guadalupe, California nakita'an ña va'aka nii ñadoyo noo Guadalupe xii vii tañu'u xi koan in yikoo in ñaa dacho iin nakunoo ña ta nadion ñasani'ini noo taxii nononi ña ni nooño.

Ñakeo 1.1 - Koanda iin duto'on xii taa kichoon dion ña nika'avi, ñoo dava xi ñoo ka'ano daa ninonon ta ki'ina vii tañu'u in Ñoolo'o Guadalupe Ixaan Preserve.

<p>Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?</p>	<p>Davin niduva'aña in ki'ini vii tañu'u noyo taa nakava takui vitinon ña yoo vixinin ña 2023, kua'kini ndacho ña tadichon ketan kakadava na sanaa in to'on sa'a naichiya xi ndiakoan. Ta nanonosa ña vii tañu'u ña xaan kuda'aña, ni ta inkaña ña va'a vakavi xindia taa xindiñu dii na nandoyo ña Guadalupe xi nii iniño, xi ña nku inkaxan tati'a ñayo nandoyo in xinoka tondi'ni kundiñuna ñaa indina nii dachon xii kita'ña xi inyiko in naichiya.</p>
<p>Inkaña sa'ana xi inya'a di'nañu (Vitin >24 yoo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Innomeni taa ini dachonaa ñakuenta menaa keta ko'onayo. (2-3 yoo) ● Innomeni taa "xikanan" inonian ña noo ve'eyo (ñayo oan ne'ean xii taa ñakeo 1.2 xi 1.3). (3-6 yoo) ● Nakoa ta kuu ka'aon xi ndakuna nikita to'okan xii ñaa kunokini nane'eña ña taa in dacho ta. (3-6 yoo) ● Ndukano ve'e choon ñaa ditatan na ko'onayo xi ni'ina to'okan ña kindion ñoo. ● Dakuku in ve'e choon/nakita'a noño daa kena ñaxikana xi tondini naxiyiko iniyo indacho. (In dakuai)
<p>Kivava'ni ña Kudini</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ve'eyo ña nika'avi, ñoo dava xi ñoo ka'ano nakunon yaxina'ña, xii naditoxi inxani noo in ve'eyo. ● Ne'eatana xi ditona nononin xii con ña taa ve'eyo/ditoxina kunoo. ● Taadion ñaa xetalo to'okan xii daa nandoyo sa'a nii naichiya davi xitivi nakava takui. ● Ta nooño nii sa'anoa "xikana" noo ve'eyo ● To'ondito koanda noon taa ve'eyo ñaa dunooini ña xindiñu ni daa nandoyo
<p>Tutu kunokini</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Melanie Backer ● Mike Roberts ● Alaysia Navarro ● Anita Navarro ● Deena Zamarron ● Stephanie Krouse
<p>Ntanda ña xinde</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Erika Weber, Ma'año ña taa Ixaan ña Guadalupe-Nipomo. ● Naa domani ña Guadalupe ● Garret Matsuura, Nikitan Taadiko ña Guadalupe. ● Ariston Julian, Ñoodan ña Guadalupe ● Todd Bodem, Ñoodan ña Guadalupe ● Tutu Ñoo ña in Ñoodan ña Guadalupe ● Hannah Sánchez, Ñoodan ña Guadalupe Ve'e dutati xi Ñasani'ini ● Christina Hernández, Ve'e choon ña Guadalupe ● Steve Lavagnino, Nika'avi ña Santa Bárbara, o'on Ñooyo ● Cory Bantilan, Nika'avi ña Santa Bárbara, o'on Ñooyo ● Mark Wilkinson, To'on va'a ña kukota ña nika'avi ña Santa Bárbara ● Rachel Couch, Kotava'ao ña ni yu'u Tañuu

	<ul style="list-style-type: none"> ● Jessica Madden, Kotova'a ña vii Tañu'u. ● Ana Rosa Rizo-Centino, Ichii ña To'ondaa Nodoyo ña vii Tañu'u Ma'año. ● Danna Stroud, Ve'eyo ña Nisa'anoan Taadion xi Nadion ña Taadichon nii California (GO-Biz) ● Alejandra Mahoney ● Jeanne Sparks, Ichii ta Ñakeo xii Nika'avi ña Santa Bárbara
Ñaxindiñu xi ñadion xinde	Xinitoni daa ne'eñayo in kuañuyivi kana'ana xi kichona divina. Inyiko ña kuentani tixituchi, Kuañuyivi ña Nootutu, inka. (Taa inyiko ña nakita'an ña ve'e dakua ña RERC kuu ñayo in dacho'o xii kunii kuchoña).

Ñakeo 1.2 - Ninonon ta ki'ina ña taa Ne'eva ni noo Ixaan ña Ñoolo'o Guadalupe xii too komi tikata inkaña choon daa naa vaxina.

Ndia kuu ña yoo. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?	Xikaña naxitidion too komi tikata xi choon ña nii Ne'eva noo Ixaan ta Ñoolo'o Guadalupe dakonoa ya'a kuaka ñuyivi ki'ina ña nonoyo xi ya'ana tovi'i. Tavitini, ña ne'eva to'in nakani in naa lo'o noxikanitoyo daa ixitin xitian kamakini. Taa naxitidion xi choon ñainka kunii ki'inayo noxikanitoyo ñaa ka'ano ka, noxikanitoyo too ivi tikata, in xaa noo dunva ña too komi tikata, nokoyo, na'ama ña katin, ñakastoyo ña kanamikoo xi naka'vi, xi in totakui ñaa tava tiyaka xi kunde'e notañuu. Ñayoo nduvayo ditaña a kua'a nandoyo xi vaxina ña daa ne'eva, konoyo keanin in tutu ñaa kunokini noo takuo inive'e xi in nadion inyo'o.
Inkaña sa'ana xi nikundena di'nañu (Vitin>24 yoo)	<ul style="list-style-type: none"> ● Ka'anni xii in choon ndakun inyo'o nii kanayo daa nee kivava'ni noo nduva'na in ki'inan. (1-2 yoo) ● Dakuku in noo duto'on kanaya'avi ña vi Natakana xi Takunde'e ña Nika'avi oon kee ñañukuan xi ndi'o daa duvaan ya ki'ina. (1-2 yoo) ● Nakonio taa xaan / kuu yoo kuia yondia davi kiayo in tati'a xi ñanduva ta ichi xika xi tati'a dii di'an konoka ña ni'indena. (In dakuai) ● Dukano in xi kua'a ka nduto'o ñoo sa'a in ñooyo vitii ña ku ki'ina xi di ixaan xi ndena xinoo kaa. Ñayo nduto'o kunii keañayo to'okan sa'a nindadi ña noo ichi xika xi taa inkañaya ña nonoan vi kundeyi ña da xi nandoyo ku kutona de'e in ixaan in ichinoo ka. (3-6 yoo) ● Xi kisa'ayo ña ndiakana in to'on nayo'o ninani'ina, xindeyo to'onna ña kaina ñaa ne'eva ña ixaan xinonoan. (6-9 yoo) <ul style="list-style-type: none"> ○ Tavakuenta ña kukiinkayo ña kakana in Ñaxinde ña Dakuku noo Yuta, Kukota xi Kotova'a ña Choon ña Ve'e ya'ato Ñuko'oyo daa nisa'anoan ña kaina. (Ndoni yokia yoo oni ña 2024) ● Dututuo xii taanodio ña Nika'avi ñaa para ña nameo into'oyo vi nakai xi kutanin ichitaxi ña taanodion. (9-12 yoo) ● Kaxinin inyo to'okan ña nakai xi koanda taanodion. (12-18 yoo) ● Kisanan ña kiva, kuva'anan ñaa sa'ayo inxayo'o. (18-24 yoo)
Kivava'ni ña Kudini	<ul style="list-style-type: none"> ● Taa inñuyivi ña ta nooño ña'anan ndia ka choon ña ki'ina da nii ixaan xi ko'onayo in nduto'oxina sa'a xinoo ka

Ñakeo 1.2 - Ninonon ku ki'ina ña vi Ne'eva xi da Ixaan naa Ñoolo'o Guadalupe xii too komi tikata inkayo xi inka choon noo ta vaxina.

	<ul style="list-style-type: none"> • Taa takeachoon nindaku kuu toinmeta xi kata kontadaku xi ndetan ñaa xindiñuu ña ta nooñoo • Ñaichiyi ñanitava ta noo ni nooñoo davin nduvayo xi nduva in ki'ina • Taanodion kondanda • Nikisa'a ña vi kuva'aña ña saayo choon
Tutu Kunokini	<ul style="list-style-type: none"> • Melanie Backer • Mike Roberts • Alaysia Navarro • Anita Navarro • Deena Zamarron • Gabe Garvajal • Margarita Dominguez
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Erika Weber, Ma'año ña taa Ixaan ña Guadalupe-Nipomo. • Taa Ndomani ña Guadalupe • Garret Maturra, Nakita'ayo ña Taadion ña Guadalupe. • Ariston Julian, Ñoodan ña Guadalupe • Choon Ñoo ña in Ñoodan ña Guadalupe • Hannah Sánchez, Ñoodan ña Guadalupe Ve'e dutati xi Ñasani'ini. • Christina Hernández, Ve'e choon ña in Ñoodan ña Guadalupe • Steve Lavagnino, Nika'avi ña Santa Bárbara, o'on Ñooyo • Cory Bantilan, Nika'avi ña Santa Bárbara, o'on Ñooyo • Inñuyivi ña nika'avi ña Santa Bárbara • Mark Wilkinson, To'on va'a ña kukota taa nika'avi ña Santa Bárbara • Rachel Couch, Ne'evayo ña vi Tañuu • Jessica Madden, Ne'evayo ña vi Tañuu • Ana Rosa Rizo-Centino, Ichii ña to'ondaa nodoyo ña vi tañuu ma'añi • Albert Núñez, Ñoñuyivi Ñanitai noo Ñoolo'o ña Guadalupe • Danna Stroud, Ve'eyo ña Nisa'anoan Nadion xi Taadiko ña Taadichon ña California (GO-Biz)
Ñaxindiñu xi ñadion xindee	<p>Inyiko ta nduto'o RERC</p> <p>Inive'e ña Kuda'aña ña Dava Noyuku ña EE.UU. Subvenciones para la justicia ambiental (Noora Shehab-Sehovic, shehabsehovic.noora@epa.gov)</p> <p>Choon ña Ve'e dutati Programa de asistencia para Ríos, Senderos y Conservación</p> <p>(Carlos Flores, carlos_flores@nps.gov)</p>

Ñakeo 1.3- Kuvaa in kuañuyivi ña choon vi ñakeo indukuini daa nakonio vakaa inchiyo davin in kukota ña Guadalupe in vi tañuu. Dukanoa ta ne'evayo in ñakava ñaa inkaxa ta kukota ini vi tañuu.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan.Ta na'ina xindeña?	<p>Ta nii kaxitona kuatano ñadiadito'o noyo ta nooñoo xi taa sa'a ña kuvai vi in nakuko kuenta Guadalupe ya'aka vii tañu'u. Ñayo ova'a nitai'iña xii ni la kuvai ña in nakuko naa kuxon kuanon kuakani inkañayo ña taa</p>
---	--

Ñakeo 1.3 - Kuvao in kuañuyivi ña choon ñakeo nidukuinita daa nakonio ni ñavaka ichiko daa in nakuko ña Guadalupe in vii tañu'u. Nisa'anoan ne'evayo in ñakava ta inkaña ña nakuko in vii tañu'u.

	<p>Ñasadii ña too komi tikata xii sadian noo ña nandoyo inyo'o ya'a va'a na vii tañu'u xi kenan noo ta nooñoo xitaa nisaku luukaña noo taa vaxini konta noo vi tañu'u xii too ivi tikata. Ne'evayo ña ta Tañuu nikan in ka'vi ña ichimion ta kuaniin inkaña ña nakuko in 2021. Xii ña nani'indena ña daa nakava takui xi taa nadama ña in ki'ina in vii tañu'u in luu dini yuku, vitii ku kuu ñaa kasto'ona in kuañuyivi ña choon daa nakonio in ichiyo ña nakuko kutoki. Ña naa xindee, ku nakunoo kee ñadinañu ta dii ne'evayo xi yinda'ana ña noo ñu'u in ñatikata davin ñasaa kukota xii da kuva'aña. Tadonta'ni, ku noan ñaa in kuañuyivi ña choon koinian nii ñooyo in nika'ano vi kunda'ini sa'a in ichinon ña daa ñanitana ña taa nakuko.</p>
<p>Inkaña sa'ana xi tasaniya di'nañu (Vitini > 24 yoo.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvao in kuañuyivi ña choon vii ñakeo dukuini, ñaa kunea nandoyo, kuenta menaa ku ñu'uyo, ko'onayo indutuyon inyo'o xi inyada'a yo'o. (3-6 yoo) • Dukanoyo ña nduto'o di'nañu; nisa'anoan xi ndoyo in nakonio xi ña nee kuu yoo kuia ña kuañuyivi nii choon xi taa naichiyi daa ta ko'onayo xi vii naka'ana xina xii noñuyivi in nika'ano. (6-9 yoo) • Ichii noon nditutuna kivavanin daa nisa'anoan ña va'akan inkaña ña ichiyo daa ña nakuko ña Guadalupe in vii tañu'u, ñakotoan ñaa nandoyo kan'avana kivava'ni xii xikana xinoo noo choon. (9-24 yoo) • Kichona xii kuna'ana ñakeana ña xi'ina to'okan xi da kuenta menaa ña ñu'u daa kuu ni'ina kontona noo vii ichiyo kutokana. (18-36 yoo) • Nakonio tanodion daa vii nisa'anoa ña nakuko. (18-36 yoo)
<p>Kivava'ni ña kudini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuva'an xi nduto'o nakai ña in kuañuyivi ña choon ta ñakeo ñadukuini nane'eña ña dain nandoyo xi ña kunon kuna'na ñakeana ña tinna to'okan. • Naka'ana xina tutuyo, dusañan xi indatin ña xanika'ana kee ñaxena noo ñoo in ka'ano. • Nakonion ña vii ichiyo kutokana • Ni'inan ña kontona xi tadion noo nii nakuko
<p>Tutu kunoo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nadicho too komi tikata da Kita'ñan ña Taadion ña Guadalupe
<p>Ntanda ña xinde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Melanie Backer • Mike Roberts • Deena Zamarron • Mia • Garret Matsuura, Kita'ñan ña Taadion ña Guadalupe. • Erika Weber, Ma'año ña taa Ixaan ña Guadalupe-Nipomo. • Christina Hernández, Ve'e choon ña Guadalupe • Taa domani ña Guadalupe • Ariston Julian, Ñoodan ña Guadalupe • Hannah Sánchez, Ñoodan ña Guadalupe Ve'e dutati xi Ñasani'ini. • Mark Wilkinson, To'on va'a ña nakuko taa nika'avi ña Santa Bárbara • Rachel Couch, Kotova'a ña vii Tañuu • Jessica Madden, Kotova'a ña vii Tañuu

Ñakeo 1.3 - Kuvao in kuañuyivi ña choon taa ñakeo dukuinin da nakonio vi ñavakan ichiyo nii in el nakuko ña Guadalupe in vii tañu'u. Nisa'anoan kotova'a in ñakava noo taa inkaña ña nakuko in vii tañu'u.

Ñaxindiñu xi ñadion xindee	<ul style="list-style-type: none"> • Ñakuenta naa ña kuu ñu'uyo oyatian dii ichiyo oon ichiyon ña nakuko Kotova'a ña Tañuu Estudio de viabilidad del sendero multiusos de Guadalupe a la playa Choon ña Ve'e dutati Programa de asistencia para Ríos, Senderos y Conservación (Carlos Flores, carlos_flores@nps.gov)
----------------------------	--

Kuntayo in ve'e dakua, taa ko'onayo xiini kaxeana to'on ñaa inka ñakeo.xikuandia ka ñayo ñakeo koo nii kua ñaani in ve'e dakua, dontani kuu xinde taa in nokion yo'o ña Ñakeon I.

- Nduvao tikiin/ichiino in vii tañu'u.
- Kakadava xii in dinna ya'a noo nakava takui ña nika'vi daa ni'inayo nakava takui.
- Too komi tikata ña di'nin fin iño kuuyo- kua ki'ina
- Ya'anini ña noo kukuina taa nandoyo
- Ka'anñayo yu'u nda'vi ini vii tañu'u

Ñakakei 2: Ko'onayo ñaa taa kuachi: Kuvao indatin noo dii vii nakuachi ña di'niyo sa'a xookeo ni taxii nononi, ko'ona in vii to'on kutia'na ña to'on dixii xi ndino ñavaa xi nakukeana in tutu kaa ña ta nadion ñasani'ini ña taxii vii nononi ña Guadalupe.

Guadalupe kuu inyo ñoo ñaavi kuachikini, xi taa ko'onayo ña taa kuachi in nii ñasani'ini, to'on kutia'na, in choon xi chooni ña nii nooño kuu ñakunokini da'an ichinoo. Kean dakuada'a, ñaxinde xi xookeo koo ya'avi xi lo'odion ña xikena ñuyivi vaa xitanaan taa kuachi ndia meeta xi noo vin nooño. Ñayo tanniya ñaa in tondo'o inyo'o xi viini danna'a davin kuuni tinna in tutu ña tane'e noo iin ichiyoni ñaa vi ñoodan. Tadon tanni, ñayo ke'eanña ñakunokini kondivao ñachoon xi ichichoon tinerarios tandichi. Ta kani xaa, ta dundikaña ña in vi indatin dii ko'onayo ña ta kuachi kune'enan ña in nakuali ña Guadalupe daa kutakuna xi kakuur ñaa mii nave'ena xiina nasa'ano, xenato'ona noo nooño ndaiña xi ñaova'ana in dii kuia vaxika nooyo.

Ñakeo 2.1- Kuvao ñaxinde ña keoxinda'a daa kinna taa kuachi in ñaa tondo'o inyo'o, nisa'anoan kondivao ñachoon xi keakonña ta nakitanña xii dii takichon inyo'o.

Ndia kuu ña yo'o.Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?	Guadalupe neean in datin ña ka'avin xii in yikoni ña inive'e taadichonyo, nditutuna takoo nii ya'avi yo'o xi ve'ediko ñaa xeean ta nandoyo inyo'o xi ñakeana in tutu takuu xii in taa idonno xi ndiakayiko yoo ña in vi nooño. Ta nokoñayo'o la in xindena ña tixididi kuadava oon inxayo keeñayo ñaa noo takuachi viichin daa nisa'anoan ñatianan chonna, ko'onan in ña kunokini inichoon ña ta nooño xi ndena xi naninan ichii xikana inni inyo'o. Ta kanin yo'o, ñayo xinden ña kutia'na danna'a noo takuachi xii in tutu kua ndakuka in kian in ichinoo kaa ña Guadalupe xi kotova'ayo yo'oni kutakuo xi kakuu vii ñaa ve'ena, nadamana in luu nooño kua kudikina xi kutinvana.
Inkaña sa'ana xi xaa di'nañu (Vitii>24 yoo)	<ul style="list-style-type: none"> • Konan ña ka'andan xii idacho taadichonyo, nditutu naa takoo kidi ini koo ña'ayo xi ve'ediko inyo'o taa nakonio dii naxindiñu ña xinitoni xi ña kuu inkañan ñakeanin la nain in ya'avin. (0-3 yoo) • Kuvao nakonio diaka ña noon ya'avi xii ñakeon. (3-6 yoo)

Ñakeo 2.1 - Kuvao xindeña dii ñakeon daa di'nan ñaa kuachi in dii tondo'o inyo'o, nisa'anoan kondivao choonyo xi danao taa nakita'an xii taa takichon inyo'o.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nonasa in ñaa noo dava ka'vina, noo onii ka'vina, Boys and Girls Inkua, Ve'e ñu'u xi inkan nakita'an inyo'o nii choon ña ta kuachi. (6-9 yoo) • Xikata na ñuu ini maa. (9-12 yoo).
Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Sanikain keaña ña taa taadion vii nakonio da ta naxindiñu xiinii. • Ñanitaii xi ñadikono yavi ña taa diakañayo vii da konan ña choon • Ka'viin ña xiinima nixikata • Nakeai noo dava ña vii inimaa nixivao'an • Ñakeon nixinoan
Tutu kunokini	<ul style="list-style-type: none"> • Ve'e diko inyo'o • Tadichon inyo'o • Garret Matsuura, Ñanika'an taa Taadion ña Guadalupe. • Ñaditutuon tanakai • Ve'e ñaxiti
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Ñooyo nada'nan ña vii Nakitan Guadalupe • Ve'e da'ana mañodava Kermit McKenzie • Ve'e da'ana davani Righetti • Boys and Girls Club • Ve'e ñu'u • Nde'e Beyeler, Ma'año ña viluu ndenii xi ñaluke ña Guadalupe. • Karen Evangelista, Ma'año ñaxiti viluu xii oñañuu ña Guadalupe • Taa ndomani ña Guadalupe • Christina Hernández, Ve'e choon ña Guadalupe • Nika'avi ña Santa Bárbara • Choon Tokui ña USDA • Choon ña de Tiyaka xi Taku Ñayuku ña taa Ñoo Yatixio
Ñaxindiñu xi nadion xinde	<p>Taanodion daa xiyikoña in xindeña xi/o xiya'avi ña inimaa? ¿Tutudio takavi? ¿Too komi tikata? Ta ñoodan ndukuini in ñakutia ña noo ñuyivi. Inda'a ndukuinin ñaa ta ve'e da'ana, in ñoodan, ña inimaa xi intaa diko ña too komi tikata nikanata.</p>

Ñakeo 2.2 - Ke'eo noo ta kuachi xindeña koo ya'avi ne'eanta ña xii viluu, ta ndino ñavaa, ñaa tianakena sa'a ña takuo, ve'e ndei, na nakoto, to'ondaa dava noo yuku, xi inkaña.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña? Yo	<p>In Guadalupe ta naxindiñu xindeña xi xookeo koo ya'avi noo naa kuachi. Ñayo kuneani noon taa kuali koanda xi takua in nii nooño. Koandaña va'a xii ka'anxinitoni kuan ña koo ya'avi nonoan ta kukio ndi'io taa nandoyo ña Guadalupe xi nusaya'a kadian ñaa vee tadion noo ve'e ña yo'o. Ta kaniin, ñayo kunaña ña ndeon taa kuu "koo nii ña kuu keon yoo Guadalupe" xi daa kunean taa kuachi in vii nooño daa kutakuo xi dakaku in ña noo ve'e.</p>
Inkaña sa'ana xi nikundena di'nañu (Vitii >24 yoo.)	<ul style="list-style-type: none"> • Xinon in kakao inye'e tokui nooñooyo noo ve'e da'ana dava ka'vi in ñaku ya', an kuenta menaa vii ñoodan. (6-9 yoo) • Nditutuna in nokoyo ña kutiao ña ndixii yo'o. (6-9 yoo) <ul style="list-style-type: none"> o Kutiao ña ndixii/inkua ñaye'e tokui

Ñakeo 2.2 - Ñakeon noo ta kuachi xindeña koo ya'avi ne'eañayo xii in viluu, taa ndino ñava'a, nii ñatiana noo ña takuo, ve'e ndei, ña kikio, to'ondaa dava yukutokui, inka.

	o Nokuyavi Ñaxiti Dakua
Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Kaviyi ña nokoyo ñakeoyo • Tokuii nikuvan xi xitoñan • Ñanxen nisanxi in ve'e • Yataka nakaxini sa'a in davan noyuku • Ñasaa tutudai nikutia
Tutu kunokini Principal	<ul style="list-style-type: none"> • Inkañayo: Ve'e ña Ñooyo Dakua'an ña Guadalupe, Ma'año ña Viluu Ndena xi Ma'año ña Viluu Ñakeon
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Ve'e da'ana Davanin Kermit McKenzie. • Christina Hernández, Ve'e choon ña Guadalupe • Ve'e diko naxiti inyo'o • Vekavi/nokavidiko/choon ña notuchi di vii iniño • Choon ñoo ña ta ñoodan ña Guadalupe (too komi tikata daa taa konna) • Ichinoo nokuyavi ña naxiti ña Guadalupe • 4-H
Ñaxindiñu xi ñadion xindee	Nokavidiko ña California Nika'avi ña Santa Bárbara Programa de Extensión Cooperativa Fondo Nacional de las Artes Programa Nuestra Ciudad daa xindeña/keoña ne' xii in viluu

Ñakeo 2.3- Xikava in xindeña ña tutuyavi noo takuachi navaxiva.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. ¿Ta na'ina xindeña?	Xi nakee tutuyavi taa kuachi kokiyavin nisa'anoa ña nikainke nooñooyo ña taa kuachi nandoyo. Ñayo kuu kian tutuyo in nokuyavidai xi vediko inyo'o. Tandao in nakoyavi kuu dayana lo'o ña ya'aviin daa xii ñaa ndutonan inyo'o xi dii ve'e taadichoon kuu kichona in kua ichii choon.
Inkaña sa'ana nikundena di'nañu iniciales (Vitii >24 yoo)	<ul style="list-style-type: none"> • Konin ta ka'ani xii ñaa ve'e diko inyo'o xi kotondodo dii ñuyivina ta kukenan tutuyavi. (6 yoo) • Promover kasto'on ña indatin ñaa taa nduto'nan xi choon in yo'o kuachini. (6-9 yoo) • Ntanda tutuyavi ña keoña oon indatin ña kokiyavin. (6-9 yoo)
Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Ve'e diko inyo'o ñaa kukenan tutuyavi • Ka'aviyo ña takuachi kokiyavin • Ka'aviyo ña tutuyavi kukenano/nixixona • Tukunin ña xoondion sa'a davan ña taa kichokui ña tutuyo
Tutu kunokini	<ul style="list-style-type: none"> • Garret Matsuura, Nakita'anan ña Taadion ña Guadalupe
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Ñooyo Dakua'an ña ta Kitan ña Guadalupe • Ve'e da'ana Inyoo Mary Buren • Ve'e dakuadava dava yo'o Kermit McKenzie • Inku ña tayi xi tadi • Ve'e ñu'u • Taa ndomani ña Guadalupe • Xoondion inyo'o

Ñakeo 2.3- Xikava in xindeña ña tutuyavi daa takuachi kokiyavin.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ñoodan ña Guadalupe
Ñaxindiñu xi ñadion xindee	Tati'a ñayo ña xindeñan ña tutuyavi nooñooyo davavii ñaa saon nomena vii kudini

Ñakakei 3: Nduva'na ña ma'año taa vi ñoodan: Xinde in ma'año ndaiña ñaa nakunan in ndin kuano ñaxiti nakonio ñaa nii nooño.

In ma'año ña Guadalupe kuu ñayo inña ka'ano xindee, xii in yu'u nikuvan toinmean, kai noxinka in sa'a xi in too ivi tikata, xi ndaku ve'e diko inyo'o oon ve'e da'anan xi nakitana xitinan. Oon kua'a noo to'o yo'o in ñadakui sa'a ndia xitin llenar ñaa ve'e na'ano nononi yo, kuvan choon daa nii nandoyo xi navaxin, xi kixixin kua'a kaa ndee nii yo'o. Oon kuakini indatin taa ki'inan nayoo ñavaa xinitoni ña nakitana inyo'o vi yitani dii nandoyo in da ninataku vi nii nduva'na ña ini ma'año takuu ñayo ñandai, viinisani, ñaa naa xita'ana ini nooño xi dii naduka'ano kua'a noo ña adin xitina yo'o nakonio.

Ñakeo 3.1- Nisa'anoan ndiani ndena ña ini ma'año ña taa ñoodan kuu toin nimean xi tava kuentata xinde ña dii nandoyo ña vii nooño.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. ¿Ta na'ina xindeña?	Ta ñoodan ña Guadalupe nakuakana vitinin dii Plan General 2042 , xii ne'eñayo ñakakeo xi to'ondichon tandichi noo ni ñoodan, tavakuenta ini ma'año, davin Guadalupe koo ñayo in naichiyi toin nimean noo ini ma'año. Noñayo vi nisa'anoan ñaa naichiyi xi daa ko'onayo tinakoni naa ña nandoyo in vi inchii yo'o, Guadalupe nakonion ndukuini ñavaa, ñuyivi na xi ñadion ñanikikanoan daa nduva'na ini ma'año vii ñoodan, xii Kuvanan xii tandana ña xaan xi in dee intikata ta xindee. In xindee ña ñanitana xi ndena kuu ñayo in dinañu sa'a kunokini ñaa Kuvao in ma'año ñandai, vikisani xi to inmeni xii kuan kudini ñaa inluu noo dii nandoyo xi naditan inka na vaxinan.
Inkaña sa'ana xi nikundena di'nañu (Vitii >24 yoo.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ndutoyo in keoña sa'a nii ñoo inii vi ñoodan, xii nanane'en in daa, kuu xinona poner ña ta kuu nandoyo sa'a ñaa di'nañu vitini xi kisa'ana kitutu to'on in ina sa'a ña nduva'an ini ma'año. (1-3 yoo) • Nixikana in daa ñanitana ini maa noo in ñoodan ña Guadalupe. (1-3 yoo) • Ndutoyo keoña ña ko'onayo nooñooyo, tati'a kadana sakua xin nikua ña viya'ani, taa ndututu dii nandoyo, kuvao Ñoolo'o xi naaon xii to'on sa'a into'oyo tati'a dii nduva'na ña ma'año. (3-18 yoo) • Nisa'anoan in naichiyi daa ini ma'año ña nii ñoodan sa'ayo in inno to'ona ñaa ta nooño. (18-36 yoo) • Nakuakana in naichiyi xi kisa'ana keanaa. (36 yoo)
Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Kaxinin xindee ta ko'onayo ña dii nooño nikeana • Naichiyi noo ini ma'año ña nii ñoodan nikuvaa xi nidaon • Xinde ña dii nooño in naichiyi
Lead Role	<ul style="list-style-type: none"> • Ñanitana ña ta ñoodan ña Guadalupe (xii xikata)
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Ariston Julian, Ñoodan ña Guadalupe • Todd Bodem, Ñoodan ña Guadalupe • Kuv'an di ta ñoodan ña Guadalupe, Ñanitana

Ñakeo 3.1- Nisa'anoan in nde'e daa in ma'año ña ini ñoodan xii ku toinmeta xi y niita in ña xinde dii nandoyo dii ini nooño.

	<ul style="list-style-type: none"> • Choon ñoo públicas ña ta ñoodan ña Guadalupe • Garret Matsuura, Nakita'an ña Taadion ña Guadalupe. • Taa ndomani ña Guadalupe • Ve'eyo ña Choon Ñuyivina • Little House by the Park • Kuentata ña xoondion ini ma'año ña ta ñoodan • Nikita'ana ña taadichon ña nika'avi ña Santa Bárbara
Ñaxindiñu xi ñadion xindee	

Ñakeo 3.2 - Xikutakao taa xindee ña di'nañun davin ta luuvinuduna xi na ne'etaxina ña ta xaanyo ña Amtrak.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Taa na'ina xindeña?	<p>Guadalupe oon ña ndatina ña vi ka'vi xii in xaanyo ña Amtrak ña vitini kuva'aña xii choon Pacific Surfliner kuenta xi yo'o xii San Luis Dunntu, Lompoc, Taa Ángeles xi San Diego. Ta xaanyo ku ñaa kunokini noo in vii nooño xi in indatin xii kañani xi nditani vaxinan nii da ñoodan. Kean inña ñadiñu nitava viva'a noo nayo kisana in toxika kanikini kuuv ñayo in ñaa kunoo kini ña keon xii daa ñuyivi nandioko na in xi inka ta'ano. Taa nduva'n dii vii xaanyo taa kukuan on nokuinon ñaa noo xitina xi taa choon meena ña Guadalupe, xi ndanan ta ñuyivi naan kuna toina noo ta ñoodan kean noo vaxinan xi nandoyo. Xinona in nika'avi ñoo na vaxinan xii dii ve'e diko xi naditan inyo'o xi nisa'anoan in nikandana nadion ña tavaxin ña Guadalupe.</p>
Inkaña sa'ana xi di'nañu xi nikundena (Vitii > 24 yoo)	<ul style="list-style-type: none"> • Kutakan kakana taadion noo ichii yo'o in ña xaanyo. (3-12 yoo) • Kinii taa ichii yo'o. (12-36 yoo)
Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Nduvao ñanikevo • Tayata kuchonta ña ta xaanyo/koonta in too kanin xiiyo xi kuenta Guadalupe
Tutu kunokini	<ul style="list-style-type: none"> • Choon Ñoo ña dii Ñoodan ña Guadalupe
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Taa ndomani ña Guadalupe (daa indacho viluukai) • Ve'eyo ña koodin too kani LOSSAN • Nikita'ana ña Taadichon ña Nika'avi ña Santa Bárbara • Ve'e ka'ano ña Too komi tikata ña California
Ñaxindiñu xi ñadion xindee	<p>Ñadion: Programa de subvenciones locales Clean California (kakana nikatane in Yoo o'on ña 2023, taa ñakendei xii kayu'una in Yoo iin ña 2023) Instalaciones Comunitarias de Desarrollo Rural del USDA: Guadalupe ña inñaxindeñata in dii 55%. Kinii ñadio ta ñasanita xi in lunatava. In xindeña nixikaña taa sanikae xidataka in ta ñoodan.</p> <p>In xindeña dii naxitidion ña Ve'e dutati Too komi tikata ña EE.UU. kunii kian in luuvinuduna.</p> <p>Programa Nuestra Ciudad del Fondo Nacional de las Artes daa indachoyo viluukai. Nayo ñaa ndee nitakue'e noo in inchii yo'o ADA ña CalTrans ñaa ndavan dian taa ñoman ni kanin in ña ichii saayo in ña inkaña 2-3 kuia.</p>

Ñakeo 3.3- Niniyi ñadion daa dii Nakita'an ña Taadion ña Guadalupe xi inka nduto'ovanin nooñooyo.

<p>Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?</p>	<p>In ñaa ndondi kuiayo, ni Kuvaan ña Nakita'ana ña Xoondion ña Guadalupe xi daa dii nadamana yichikini in taa ñuyivi kunokini in da nisa'anoan ñañooyo xi nadion. Ta Nikita'ana ko'onayo takukinia in kuakini in ichiiyoni ne'eñayo xii ini ma'año ña Guadalupe, ta ñasani'ini in taxii nononi xi ta viiña nadion. Ta kuni'nan ña konon daa ña nduto'o vanin xi inka nduto'o vanin inyo'o takoo kudini ña viiyo ñaa konoan nisa'anoan ña xinitoni xi ña ketakena in inchiyoni di'nañun inyo'o xi kuu kua'a kaa tandaña in dii nooño ña Guadalupe. Ñayo ñadion kunii xinden kua'a ndee daa nakonio taa naxindiñu ña in ve'e diko, nakita'an ña kualii xii in luu ñoodan, xookeo ña marketing, nonoka naka'axinan xi nisa'anoa indatin ña inyiko xi nisa'anoan taadion.</p>
<p>Sa'ana di'nañu xi nikundena (Vitii >24 yoo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kono in ka'anixi ta xi Nakita'ana ña Taadion ña Guadalupe xi oon Little House daa kunini ñadion. • Nisa'anoan in to'onda ña de ñakeoxino, yokuyavian xina ña ichiiyoni. • Nakonio ñakukei ichinotaxi ña taadion. • Kakana taadion GT.
<p>Kivava'ni ña kudini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • To'ondaa da ñakexino, ya'aviin in to'on ña ichiiyoni nisa'anokini. • Nakoniona ña iluyaña ña taadion xi nane'eña ña inkato'on • Nadion kondanda • Ta Nikita'ana Taadion ña Guadalupe xi inkaña nduto'dion otiana saa ichiiyoni
<p>Tutu konokini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Garret Matsuura, Nakita'ana ña Taadion ña Guadalupe.
<p>Ntanda ña xinde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ariston Julian, Ñoodan ña Guadalupe • Todd Bodem, Ñoodan ña Guadalupe • Ve'e ña Choon Ñuyivina • Little House by the Park • Inkaña meena ña da nakitan nduto'odion xii koo ni'in ña viiyo ña Guadalupe • Kelly Rojas, "Guad Squad"
<p>Ñaxindiñu xi ñadion xindee</p>	<p>Ñadion ARPA daa in yu'u ka'a Subvenciones para la Justicia Medioambiental de la Agencia de Protección del Medio Ambiente de EE.UU. (Noora Shehab-Sehovic, shehabsehovic.noora@epa.gov)</p>

Kuanta in ve'e dakua, taa ko'onayo xii nixenan to'on daa inka ñakeo. Konkedo ta'an ñakeo koo ni sande kua niyon in ve'e dakua, dontani kuu xinde ñaa ndakoña in Ñakakei 3.

- Nisa'anoan in xindena ña kisakuvao dii ñoo
- Konoin in nokokakao xii xookeo in vii ve'e choon
- Dondi'i ta ndusaa ña Ve'e dutati Ma'añon
- Ñakai daa ve'e dutati/noyuku/ve'e da'anan
- Kakano ña marketing
- Kuvao kuañuyivi ña davan indi'inna daa ñanitana in nisa'anoan ña nodutatin.
- Ichii kua kuda'aña

- Ñalo'o nooñooyo in ini ma'año ña ta ñoodan

Ñakakei 4: Nida'kana: Kuvao inkaña ña nida'kana daa naditan na vaxinan nii Guadalupe xi kanna vii yoona.

Guadalupe koanyo vitinin ña inkaña taa dakanao, taa ña yo'o kuñan keatondo xi xinitoni ta daa naditan na vaxina, kune'eva in ñoodan kuenta kua'a kuu xi nisa'anoa taa niki ndi'on tavaxi inka xoo noo ve'e diko inyo'o. Ta nisa'anoan ña dakanao inyo'o ku in yito yuu kunokini daa dundee ta nadion ña noni in taxii nononi ña Guadalupe.

Ñakakei 4.1 - Nisa'anoan nida'kana ña nino sanikae daa kundeta ñaa too komi tikata kuu nii kuxon kinato ñakanon nii Guadalupe.

<p>Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?</p>	<p>Too komi tikata ya'ana nii Guadalupe taa kavanona noo Ichi xikao in, mian noo kuu kukinna xi taa ya'ana sakua xii koo vadan nida'kana. Ta ñasani'ini ña nida'kana ñaa nino sanikae yukuan toinxayoni too komi tikata kunii ña Guadalupe in tutu ka'aña tati'a in ichimeo tayo'o kunii ya'ana nii sakua, kasa'ana xi ndena inka xoondion inyo'o. Ñayo keachino indion in ñoodan xi kuvaan mii ñasaa indatin tati'a ve'e diko naa xikooan iin ichii ñaa xi kuanoan. Ta Inku Nadicho Ñañu Tañuko'yo ña Guadalupe xi nisakin in ve'e ka'anoyo ñaa yo'o kuno va'a noo ve'e kasa'o daa too komi tikata xi nayo indi'ina ña en nakua'anon ñayo choon.</p>
<p>Sa'ana di'ñañu xi nikundena (Vitii >24 yoo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nakonion in ñaluu ña xoondion ñaa in ve'e kasa'o too komi tikata, kian titi'a ndia kuu ndata xi kotova'ayo, vii ndi'on niki, xi taa naxindiñu in xaan noo kundiño daq ndata. (9-12 yoo) • Nakita'a xii in ndutoyon daa ndaiyikao in ve'e kasa'o. (12-15 yoo) • Ndukuo nadion daa ku ndusaña ña ve'e ka'ano. (12-18 yoo) • Ndusa in ve'e ka'ano xi nono in ve'e kasa'o. (18-36 yoo)
<p>Kivava'ni ña kudini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naichiyi ña xoondion nixitin • Nikita'ana koanda • Ñadion koanda • Ve'e ka'ano ndusaa • Ve'e kasa'o noni xi natin taxikan
<p>Tutu kunokini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • José Nichols, Inkuo Nadicho Ñañu Tañuko'yo ña Guadalupe
<p>Ntanda ña xinde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taa ndomani ña Guadalupe • Garret Matsuura, Nakita'ana ña taadion ña Guadalupe. • Mark Wilkinson, To'on va'a ña kukota ña nika'avi ña Santa Bárbara. • Kuxin ña nika'vi ña Santa Bárbara (¿Kuu?) • Ñoodan ña Guadalupe Ve'e ka'ano, Ñanitana • Ñoodan ña Guadalupe Choon Ñoo • Naa ndivee ña yo'o ya'aviin • Boys and Girls Inkuo • Xikadava ñaLupe
<p>Ñaxindiñu xi ñadion xindee</p>	<p>Tatian ña inka ve'e kasa'o daa too komi tikata Nadion daa ña ndusaan ña ve'e ka'ano/ñanitana taadion: ¿Nisa'anoan Ñoolo'o USDA? Ndutoyon daa ndaiyikao in ve'e kasa'o</p>

Ñakeo 4.2- Nisa'anoan in nodutatin in ta xiivin ve'e ña dii kuenta menaa ña Far Western.

<p>Ndia kuu ñayo yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?</p>	<p>Taa nonin ña in ve'e dutatio in dii ma'año ña Guadalupe ndiakoan in tandao nadiion noo ta ñoon xi in el ma'año noo vi ñoodan. In ichiiyoni kuva'aña nadiko inñatovi in taa kuva'aña xi y donkintoa in ndutatitan, xi nisa'anoan in kii choon taa vaxinin inka xoo xi niki ndi'on ña ve'e diko inyo'o yaxika. Tadonta'ni, nataku xi kune'eva in ve'e ka'ano Far Western, in ñaduya'vi takuu nikindoa kuu nii ñoo. In Guadalupe-Nipomo Ixaan Center saa oon ñasani'ini ñskuki daa kuva'aña in ve'e dutatio xi dikika, innino ña noon ndoo ñadinan in ña dinañu ninnon.</p>
<p>Inkaña sa'ana xi nikundena di'nañu (Vitii >24 yoo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nisa'anoan lunatava noo in ndutatio. • Kuneo ndia keta ka'aon ta intaan. • Nisa'anoan in naichiyi ña xoondion. • Nakonion ña ñooyo daa kuu ndaiyika in ve'e dutatio (ta kuu ña Guadalupe- Nipomo Ixaan Center oon inka ñooyo). • Nindaku ñadion daa ndusa in ve'e ka'ano.
<p>Kivava'ni ña kudini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lunatava nixino • Naichiyi ña xoondion nixino • Ñadioon koanda • Nikisa'a ña to'on kuva in ve'e ndutatio • Ve'e ndutatio nonon xi in ndiakoni
<p>Tutu kunokini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erika Weber, Ma'año ña vii Ixaan ña Guadalupe-Nipomo.
<p>Ntanda ña xinde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taa ndomani ña Guadalupe • Garret Matsuura, nakita'an ña taadion ña Guadalupe. • Kuentata ña xoondion adyacentes • Ñoodan ña Guadalupe • Xindeña ña ndutatitan ña in Nokavidiko ña California nii Santa Bárbara • Nokavidiko Allan Hancock • Inive'e da taa ñoodan ña Santa Bárbara
<p>Ñaxindiñu xi ñadion xindee</p>	<p>Ñadion daa in ndusaña ña ve'e ka'ano/ñanitana taadion: ¿Nisa'anoan Ñoolo'o USDA? Ñasakuan in dii Nakava Donvaxi Ñoo dava to Ñoo ka'ano?</p>

Ñakeo 4.3- Kundeo ña namindoyo va'a ñaa in dutatio inkaña.

<p>Ndia kuu ñayo yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?</p>	<p>Taa kivava'ni xii ña ñooyo ña Guadalupe kichona daa ndudika dii nadiion ña noni in taxii nononi xi in vaxin xoo, kunii ni'inan in indatin noo in ve'e dutatio inkañayo in vi ma'año ña nii ñoodan. Oon kuanin inkayo daa ku nanmioyo ña ñayo ve'e dutatio, xi kuan ñani'inan noo taa kunokini ñakeoñan xi inñuyivi ña nii ñooyo daa kuxinde in ta nakonion ña nii xaan yo'o ña dikoka di'nayo noo ñasao taketa ya'anayo daa kuva'ai ñaa kuentata nii in nisa'anoan.</p>
<p>Sa'ana di'nañu xi nikundena (Vitii >24 yoo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kasto'ona in kuañuyivi ña davan indi'inna xi ñuyivina nii dii ñooyo indi'inna in kundeo indatin ña nisa'anoan ndutatitan. (6-9 yoo) • Kisa'o inditutuna daa kundenan inkañan ndiakuchina. (9-18 yoo)

Ñakeo 4.3 - Kundeo ña namindoyo va'a ñaa in dutatio inkaña.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nakonion ñaa xaan daa tayata ñayodina ñaa na undua ñoo dan tati'a ve'e dutatio. (18-24 yoo) • Ñayokuan taa sa'ana inkaa xi kuu inkaña ichinotaxi ña ñadion xii nakavasata. (24-36 yoo) • Katanea to'on da'ana ña Taadichon Ñoo ta Ve'e choon. (36 yoo)
Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Yo'oni xindee nakoniyo xi kodinañu. • Ichinotaxi xindee ta ñadion xi inkaña sa'ana nakoniyo.
Tutu kunokini	<ul style="list-style-type: none"> • Todd Bodem, Ñoodan ña Guadalupe
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Taa ndomani ña Guadalupe • Garret Matsuura, Nakita'ana ña Taadion ña Guadalupe. • Choon Ñoo in vii Ñoodan ña Guadalupe • Ñoodan ña Guadalupe , Ñakuvaon Ñanitana • Kuenta menaa ña xoondion ini ma'año daa ta Ñoodan • Nandoyo ña taa ñooyo
Ñaxindiñu xi ñadion xindee	<p>Vii inyiko neaku ña kuenta menaa koña oon inkakichona in ini ma'año ña in ñoodan Naka'xina xii ta los kuenta menaa Ñadion daa vii ñanitana/innyiko neaku ña kuenta menaa/ndusaan ña ve'e ka'ano: USDA Nisa'anoan Ñoo Subvenciones para el desarrollo de empresas rurales Ma'año taa ku Nakuchoa Ñasani'ini ña Noñu'u Asistencia técnica a los terrenos baldíos Ve'eyo ña Koda'aña in Davan ña Noyuku ña EE.UU. Programas sobre terrenos baldíos</p>

Nii yo'o ve'e dakua, taa ko'onayo dontani kaxeana to'on va'a xii inka ñakeo. Tati'a dii ñakeo koni kaa ka'nan kuaka nii yo'o ve'e dakua, dontani kuu xinde ña ndia'a ndakon nii Ñakakei 4.

- Tavakuenta ichiyo too komi tikata taa xookeo ña vii noon in ichi xikao kokoan ñuu
- Nanixikana in ñuyivi inyo'o

Ñakakei 5: Ñanoyavi: Dana'on Guadalupe tati'a in ichimeo ditaña'ña navaxin inka xaa ña luu, ñaivanan, ñasani'ini, xitina vaxi xi davi vaxi.

Guadalupe oon kuaa ñaa kean yoo nii nandoyo tati'a in navaxin, miian inña ñaa takuu noo da ñooyo kuuni keva'ana ña in yataka nisa'anoan xi ñanoyavi. Ñayo da'anan in yataka sanika'an noñuyivi, ndudee taa nakitan xi in kudiniyi ña noo ñooyo, kua'anoa xi kean xaan in yataka kaninda nadion xi nooño. Taa kuunon kini nadakan in ñaa ta'aviniyi kuanoan taa ñanoyavi ñaa sa'oo takuu in ini ñoodan xi, ta indavani, nisa'anoan ñasaa ichimeo xi eventos keoña daa nakunde in vii ñaxitio xi in iviñuyivi ku inyo'o.

Ñakeo 5.1 - Kuvao in noo kuyavi ñakasao inyo'o ña taa xitii.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. ¿Ta na'ina xindeña?	<p>Nixikaniyan ña in noo kuyavi ñakasao inyo'o ña taxitii kaston ña ta'an yo'o, daan kuva'añan nii vii ñooyo, taa natakuan ñaa ini ma'año noo ni ñoodan, xi nisa'anoan nadion xi in animaa taadion ña Guadalupe. Ta'a to'on va'a yoo ni ya'aña nii ñooyo in tovi'i, xi in yo'o xindee ini ma'año noo dii ñoodan xii daa kanakoña naa.</p> <p>Taa ñakeo nduto'on xi kakana nii ñoo xindee.</p>
---	---

Ñakeo 5.1 - Kuvao in ve'e kasa'o inyo'o ña taxitin.

<p>Sa'ana di'nañu xi nikundena (Vitii>24 yoo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nixikaniyan in takunon daa in xindee ña sakuan davan inchi noo kuyavi ñakasao ña naxiti. (2-3 yoo) • Kuvao in nadicho daa tandana noo kuyavi ñakasao ña naxiti. (3-4 yoo) • Ñasakuan in taa ka'an noo kuyavi ñakasao. (3-4 yoo) • Nakonion xi nani'ion in daonyo viinii. (4-6 yoo) • Nakonion xi nani'ion in daonyo taadiko. (4-6 yoo) • Nakonion dii nduvayo ñakunoka daa ku kakan. (6-8 yoo) • Kuvao in ñasanni daa ñanoyavi noo kuyavi ñakasao xi di'ita ñuyivi. (6-8 yoo) • Nonon kuyavi ñakasao. (12 yoo)
<p>Kivava'ni ña kudini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ichidaa xi nadicho naxikani • Nixikana koanda • Taa diko koandan • nisani'ini ña marketing kuvaan • Nidakanani ña kuyavi ñakasao
<p>Tutu kunokini</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nakuati, Didonñaña xi Ñakeo Ñasasao (FRESA) Food Resilience, Sustainability & Action (FRESA)
<p>Ntanda ña xinde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ñoodan ña Guadalupe • Taa ndomani ña Guadalupe • Garret Matsuura, Nikita'ana ña taadion ña Guadalupe • Little House by the Park • Fresa • Guadalupe ndito • Xoondion naxiti inyo'o
<p>Ñaxindiñu xi ñadion xindee</p>	<p>Ñadion daa xinde ña tandiyika ña kuyavi ñakasao ndacho Tu'un savi (daa noya'avian)</p> <p>USDA Programa de Promoción de Mercados Agrícolas. Extensión Cooperativa del Condado de Santa Bárbara de la Universidad de California</p>

Ñakeo 5.2- Kuvao in tuxhi ka iniñoon nii nakastoon in ñaa ichi ka'ano vaa xo diko -xo nino 101 noo niyavian Guadalupe.

<p>Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. ¿Ta na'ina xindeña?</p>	<p>Kua'ani ñuyivi ya'ana yatini ña Guadalupe noo in inchii saa 101 xi koo ni sakuian. Ta kuvaon in tuchi kaa kasto'oyo xi inka noon ña kasto'oyo in ñuini ichi xikao daa kanña taa vikoniyo xi nadi'itan ña vii ñooyo xi nadi'ita in kua'a a ñuyivi da nakuina xi kuenna xooyo xi ndi'o, xindenani in taa ve'e diko inyo'o xi nisa'anoa noo niki'in ndionta notutu nii daa ñoodan.</p>
<p>Sa'ana di'nañu xi nikundena (Viti >24 yoo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nakonion in nanmioyo daa ña tuchi kaa ñaka'an/ñakasto'on xi sanikae ña ndia kunoan. (2-3 yoo) • Donkoa in to'onkan xi in luvii. (3-6 yoo) • Nakonion taa ichinotaxi ña ñadion. (3-6 yoo) • Ndukano in dututuo ñuyivi daa dito'o ñayo indatin xii taa ve'e diko inyo'o. (3-6 yoo)

Ñakeo 5.2- Kuvao in tuchi kaa ka'an vii kasto'on in ichi ñasaa xi diko-xo nino 101 nii kasto'on Guadalupe.

Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Nanmioyo/noda daa in tuchi kaa naka'a/kasto'on. • Kuvaon ña in tuchi kaa/kasto'on • Ñanikakei/in to'on ña taa ve'e diko inyo'o ñaniniyi
Tutu kunokini	<ul style="list-style-type: none"> • Garret Matsuura, Nikita'ana ña Taadion ña Guadalupe
Ntanda ña t	<ul style="list-style-type: none"> • Ve'e diko inyo'o • Ndututonyo inyo'o takoo kudi ininan • Inive'e ña navaxin xi nakava nonan ña ini ñoo ña Santa María • Visit Santa Barbara
Ñaxindiñu xi ñadion xindee	Ñadion ña tuchi kaa ka'an/kasto'on: notan daxan tati'an inkañan ichinotaxi, xii ñayo ñandusa ketan ña ndukunena in dion ña noo ya'avi naa in nii ñooyo. Ñayo ñandusa ketan nadukunena in ya'avin nii ñooyoa?

Ñakeo 5.3 - Ndutoyon in vikoyo ñaa kunna vaa ta xitina ñoo Nda'vi.

Ndia kuu ña yo'o. Naxotin ñayo kuunoan. Ta na'ina xindeña?	Ña xitina xi iviñuyivi ñaa ñoo nda'vi kuu ña kunokini ñayo daa noo ñooyo Guadalupe. Ndutoyoy in viko xii kukuayo in tovi'i luu xi kutivii ña nduka'ano ñaa. Kean noo ndi'i ñuyivi ña nii ñooyo daa ta indatin ña Ke'eon xii ñanikana keana ta ñasaninan xi xindeñata in ñaa kudii ini vii nakitan ñaa vii ñooyo. Tati'a ñaa doon ta nadonyo xii na vaxin inka xoo kutia'na sa'a ndinayo xi inya vii xitina, ñu kian nisa'ano da kondi'iva ñaa xitina xi in ñañu, xi ta'an daa nandoyo daa konina kian. Ñaa vikoyo kuta'ni dita'an ñaa vaxina in xoo ñooyo davin kuu ka'anna in ñaa xinitoni toninimea yo'o.
Sa'ana di'nañu xi nikundena (Vitii>24 yoo)	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvao in nachodi ña ñanitana ñaa vikoyo, xii kianyoy in ndutoyoyon xi nandoyo inyo'o. (2-3 yoo) • Kuva'an in xindeña yaxinni xi kuu yoo kuia xi in xaan daa keoña. (3-6 yoo) • Kuva'ani in ña kuu yoo kuia /ndutu to'on ka'an sa'ana xaan daa taa diko, konona, inka. (tia'a yoo, ¿xii nanda'a tuchi ditan daa kuu ndutoyoyon ña ndei?) (3-6 yoo). • Ndukui ñaa dachon kundee (6-9 yoo) • Ndukui taxiindeña. (6-9 yoo) • Nikan xi taa diko, ta xita,inka. (6-9 yoo)
Kivava'ni ña kudini	<ul style="list-style-type: none"> • Kuva'an ña in nachodi ña de ñanitana • Kuu yoo kuia, xaan xi xindeña ñanikuva'a • Ninian ña ndaonni • Taa diko xi taa xita koanda'a
Tutu kunokini	<ul style="list-style-type: none"> • Inkañayo: Karen Evangelista xi/o ini Ma'año ña Viluka Ñandeeo xi ini Ma'año ña Viluka Ñakeata ña Guadalupe
Ntanda ña xinde	<ul style="list-style-type: none"> • Taa ndomani ña Guadalupe • Nde'e Beyeler, Ma'año ña viluko ñandeeo xi ñakeata ña Guadalupe. • Karen Evangelista, Ma'año Naxitina ña Viluka xi Dakuan ña Guadalupe. • Nakita'a takoo kuu kudi inina ña Guadalupe • Garret Matsuura, Nakita'an ña Taadion ña Guadalupe

Ñakeo 5.3- Ndutoyon in vikoyo ñaa kunna naa xitina ñoo nda'vi.

Ñaxindiñu xi ñadion xindee

- Ñaka'anta nda'vi (daa noya'avian)
- [Programa Nuestra Ciudad del Fondo Nacional de las Artes](#) daa ta ñaketakeitan ne'eani xii taa viluka

Kuanta ni ve'e dakua, taa ko'onayo dontani kaxeana to'on ñaa inka ñakeon. Mi'an ñayo ñakeon koo ni konikanyo nii kuanta in ve'e dakua, takuu ta'ani xinde ña ndiakoan nii Ñakakei 5.

- Dakuku ñako'o kua ña keoñans noo ni ñooyo vii ndukano ña Guadalupe.
- Nadicho xi kukota ña ketan xindeñata taa ñasani'ini (vii To'on va'a ña Kukota ña Nika'vi vii Santa Bárbara ke'eñanyo xinde keoyo noo yo'o)
- Nako'oni ta xindei in keoña in nii kuia ña Guadalupe daa nditañan too komi tikata
- Ka'anñayo nonin nii ta ñooyo daa kastoyo sa'a ñaa nadamanan in da nisa'anoan
- Dakutokanyo xii ña ñooyo yu'u nda'vi
- Kisai ña vii ñooyo xitina ñatin ka ndena xii daa in vikoyo.

ÑAKUYODOKA XI INKAÑA SA'ANA

Noo in ve'e dakua, ña Nadicho Ndani Inyo'o xi taa ko'onayo in daa ve'e dakua Nika xikana kakichona ndivina daa nisa'anoan xi kisa'aña vii koan in Naichiyi xi Ñakeo Nooñooyo. Ta 6 ña yoo iño, in 10 ña yoo usa xi 31 ña 2023, nii keanan onivi Nokano xii in Kuañuyivi ña Dakuku ta nii Ñanitana, kuanta nii daa ñayo'o in kuañuyivi dunde in naichiyi da ñakeo, nitinta ta'a xi naninde xookeo niyaka ña ve'e dakua xi ñanitan daa inkaña sa'ana. Da ichinokan in vii inyiko inkayo ña ta sa'ana kunova ñaa naa xinin in ve'e dakua yo'o, ndutoyon sa'a ñakakei.

Ñakeo Di'nañu: Kuvao xinitoni inyo'o xi nakitana iniño.

- Ña ndando dii Naichiyi ña Ñakeo Nooñooyo nikuvana in ta ve'e dakua daa danman ña to'on da'an xi nii kadanán nan noo ñuyivi in vii ñooyo. Ta nixeta ndiakana in to'on da'an xi to'on nda'vi in ñaa ndondi kaa tanin ka'anta satakina ini ve'e dakua, xi kune'evan ñaa Natavanon ña Ve'e choon ña Guadalupe daa nii ñayo konin kutia'na ko'onayo ña ka'anna kuanta ñuu.
- Ta Ñoodan nayo'o kuu naichiyi está in keoña sa'a dii Ñoo ña vii Ñoodan, xii kuu kian ñandusañan sa'a into'oyo ña vitinin, kaoyo ñooyo xi nanane'e e.
- Ta Ñoodan nayo'o kakichona daa kakañatan in dii ñanitana xi in ndani ña choon ñoo, xi nayo ndenayo in to'on daa koanan noo ñuyivi ñu xii taana xi ndaiyika inñaxindeñata.
- Garret Matsuura sane'nan in dututuo nixi'inan xii Daniel Fenton xi Shirin Jafari, daa netanon kuañuyivi xii tayo'o neen ndia ta Ñanitana Tavaxin xoo Nidukuinita Iniño ña Ndee California daa Iniño ña vi Tañuu Ma'año.
- Taa indonon ña Guadalupe nii nakitana xii Christine Thomas ña To'on va'a Vaxina xoo ña vii Tañuu Ma'año xi ñayo'o kandenán inkañayo kuayikoo xi nakita'ana xii daa ndututonyo.
- Danna Stroud de GO-Biz nakitan xi taa indonon ña Guadalupe xii ta Nakita'ana ña Taadichon ña Nika'vi ña Santa Bárbara daa ninatan inkañayo kuayikoo xi nakita'anan in sa'a too komi tikata xi in ñaxitidion.

Ñakakei 1: Ki'inan in vii Tañuu

- Ñakeo 1.1 xi 1.2: Ta inve'e ña Nakisande ña Nika'avi ndukano in nduton ve'e ñoo in sa'on komi yoo usa daa ke'eanan to'onkan ñasaa vitinin sa'a in ñoo ña daa nakian ña West Main Street, in yutan xi ta ichinonka kutatan ndia ña nakava takui, xi in kuu ki'ini vii tañu'u. Ta ndutoyon nisa'a kuu dunsaña. El Nakisande ña Nika'avi xikanan kichona daa kundena in yataka kakatutu dian meena xoona xi innanono ña ichi xikao.
- Ñakeo 1.1 xi 1.2: Taa ndinon inyo'o xi iniñoos dakuku ña in ndutoyon ñadionyo ña noo Nduto'o ña Nakisande ña Nika'avi ña Santa Bárbara vi nixita ta in nixee ña di'ion davin nduvayo ta ku ki'ini ini vii tañu'u.

Ñakakei 3: Nduva'nan ña ma'año ña dii ñoodan

- In kuañuyivi ña ndianmeni ña taa ñooyo ni xe'ta inyo da Nanane'e Daa in nakata ña ñooyo yoo savi (kunde ña noi ña in tutu inkayo, ta notayo ña Garret Matsuura). Ta'an ñayo nixito niin inian ndaman nonde daa koananoi ta choon vii ñanitana xi inñaxindeñata ñaa ya'an kuaa noo inayo sanku kidinini xi kee in nooñoos xeañayo tondini xi inviluu nii in ichinoo ña inxa'a yo'o kandisai.
- Emily Dreiling katanee ñaa inkato'on in ña Yito sa'a Nitikata Xookeo Ñasani'in in Taxii Nononi daa ndusaña in ve'e dutatio Jack O'Connell xi kasto'o daa Ixaan xi ini ma'año ña vii ñoodan.
- Garret Matsuura xi in nechon Ariston Julian kataneta in kakata in Smart Growth America daa ña xindeña ña inñaxindeñata ña Kuvaon ña xinitoni Community Connectors, ña nikaston ichiyo taa nakitan nii nooñooyo ñanitanda dii ñatikue'en sa'a naxitidion ña too komi tikata.
- Ñakeo 3.2: In yoo o'on da nikatane in ña kakana ña inñaxindeñata daa non California nduvii. Taa nakunde daa kayu'una in yoo iin.

Ñakakei 5: Noya'avian

- Ñakeo 5.2: Emily Dreiling nikatane nii inkayo in Yito sa'a Ñatikata Xookeo Ñasani'in in Taxii Nononi daa ndusa in Ve'e dutati Jack O'Connell xi naa kasto'on ña vii Ixaan xi in ma'año daa in ñoodan.

ÑAKITA

- *Tixina A - Inyiko ña Naka'axi*
- *Tixina B - Tondondi ña taa Nakuxio ña Ve'e dakua*
- *Tixina C - Ñadion dii Taadion xi dakuku maña*
- *Tixina D - Inkaayo*